

Fundusze Europejskie
Infrastruktura i Środowisko

Unia Europejska
Fundusz Spójności

Projekt „Rzeki karpackie – czysta Natura 2000. Kampania edukacji ekologicznej dla społeczności znad dolnej Soły, Czarnej Orawy, Łososiny, Białej Tarnowskiej, Wisłoki z dopływami, Jasiołki i środkowego Sanu”

współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko oraz Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej

Gmina Jedlicze

Fundacja Wspierania Inicjatyw Ekologicznych w Krakowie i Partnerzy:

Miasto Przemysł, Miasto Tuchów, Związek Gmin Dorzecza Wisłoki w Jaśle, Gmina Jedlicze, Gmina Tymbark, Gmina Oświęcim i Gmina Jabłonka.

Rzeki karpackie
- czysta Natura 2000

www.rzekikarpackie.fwie.pl

www.facebook.com/RzekiKarpackie

Projekt objęty wsparciem merytorycznym
RDOŚ w Krakowie, RDOŚ w Rzeszowie

Ankieta ex ante – 7 pytań

Wykonana na początku projektu (ok. 300 szt./obszar).
Home advisors – doradcy domowi.

223 uczniów zebrało łącznie 2221 ankiet we wszystkich 7 obszarach

Liczba zebranych ankiet na obszar:

Biała Tarnowska – 280

Czarna Orawa – 348

Dolna Soła – 258

Łososina – 270

Jasiołka – 257

Rzeka San – 417

Wisłoka z dopływami - 380

Wisłoka z dopływami

Ankieta ex ante

Wiek respondentów:

18-29 lat – 19,3%

30-39 lat – 24,8%

40-49 lat – 27,0%

50-59 lat – 14,5%

60+ lat – 14,3%

Wykształcenie:

podstawowe – 12,8%

średnie – 60,3%

wyższe – 26,6%

Płeć:

Kobieta – 60,7%

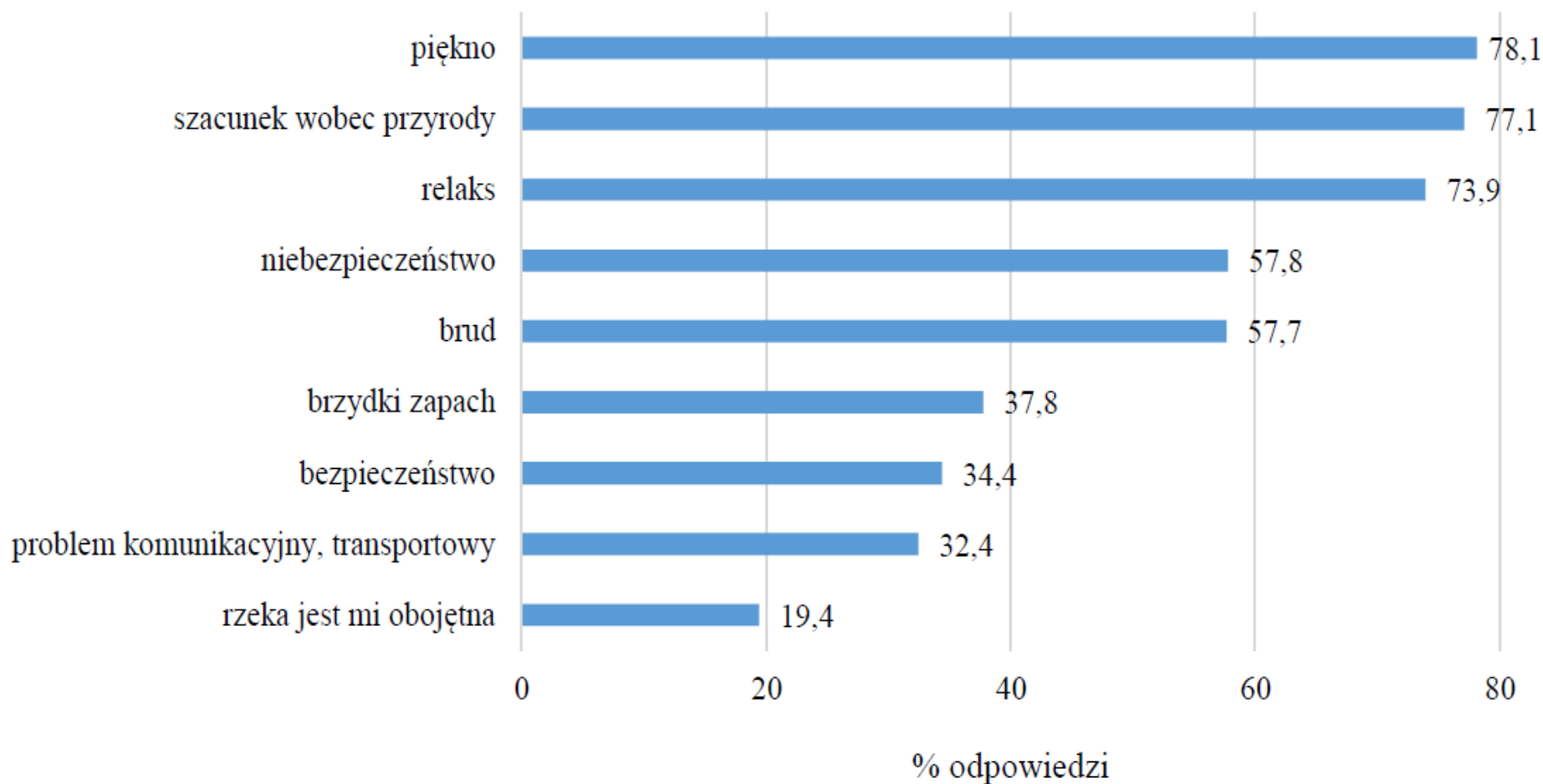
Mężczyzna – 39,3%

Struktura wieku, wykształcenia i płci respondentów mniej więcej odpowiada strukturze ludności w Polsce.

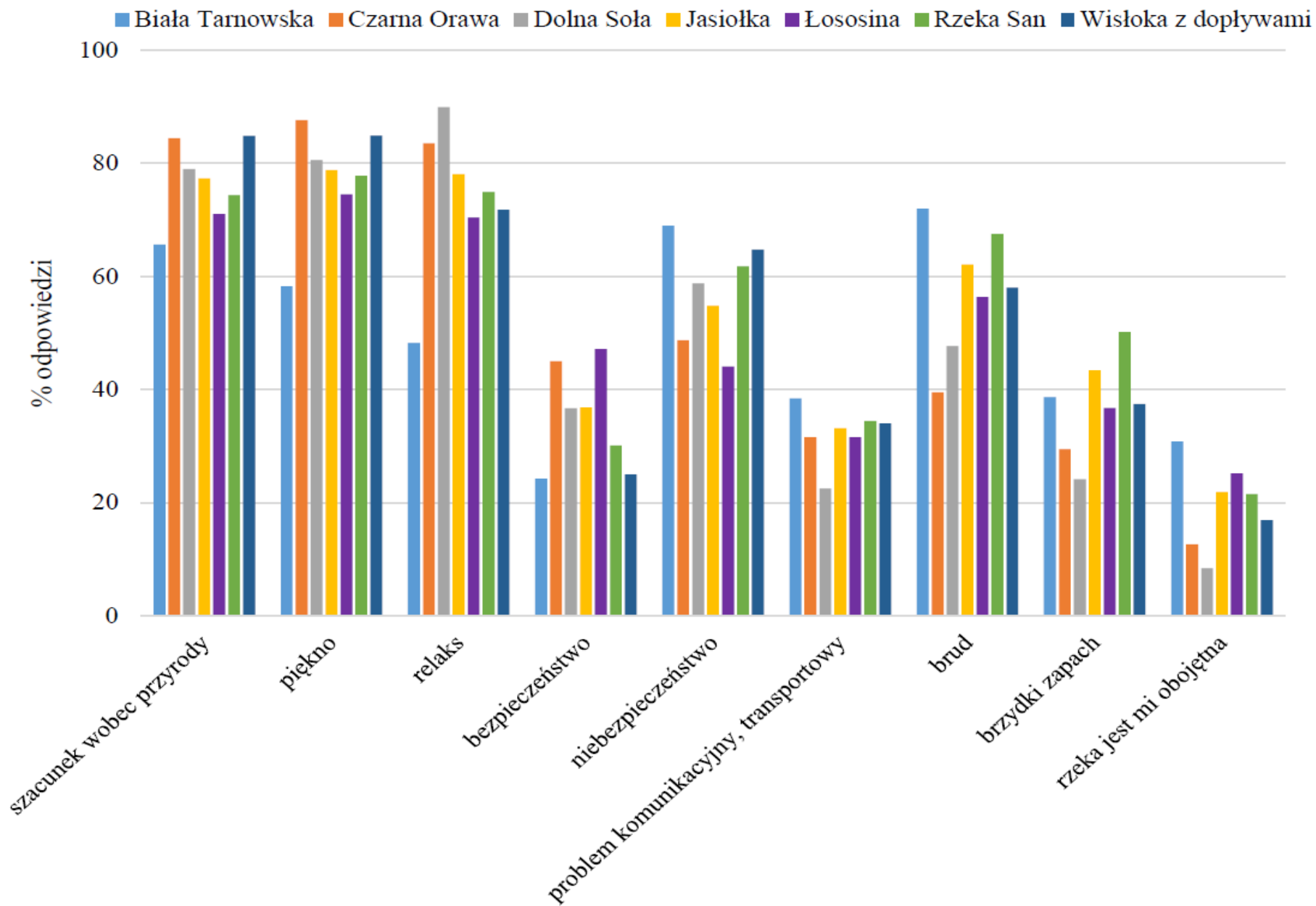

Pytanie 1. Z czym kojarzy się Panu/i rzeka? Odpowiedź Tak / Nie
Wyniki dla wszystkich 7 obszarów rzecznych.

Dominują pozytywne skojarzenia (relaks, piękno, szacunek).
Dla ok. 19% ankietowanych rzeki są obojętne.

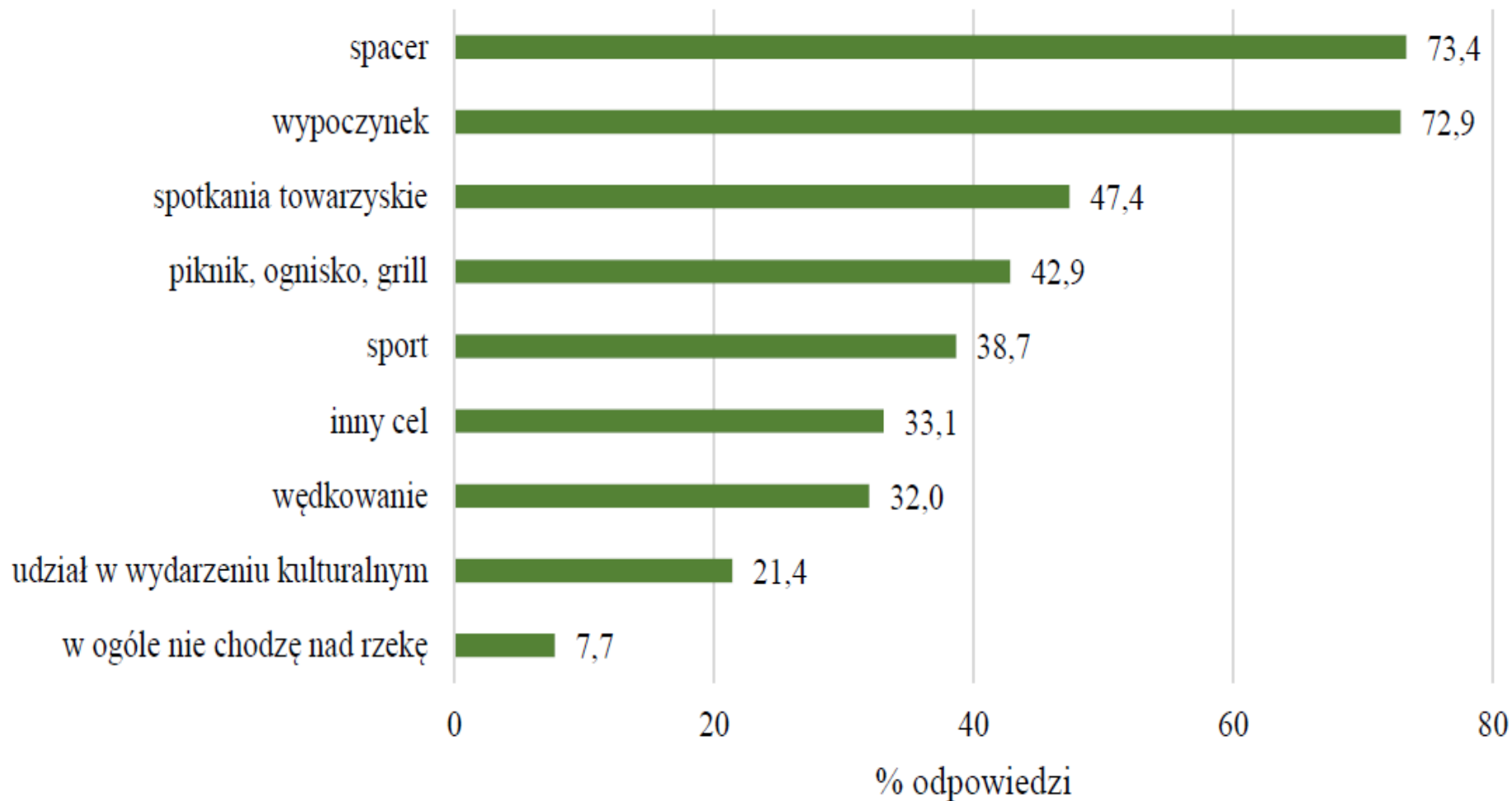

Pytanie 1,... porównanie wszystkich obszarów Natura 2000.

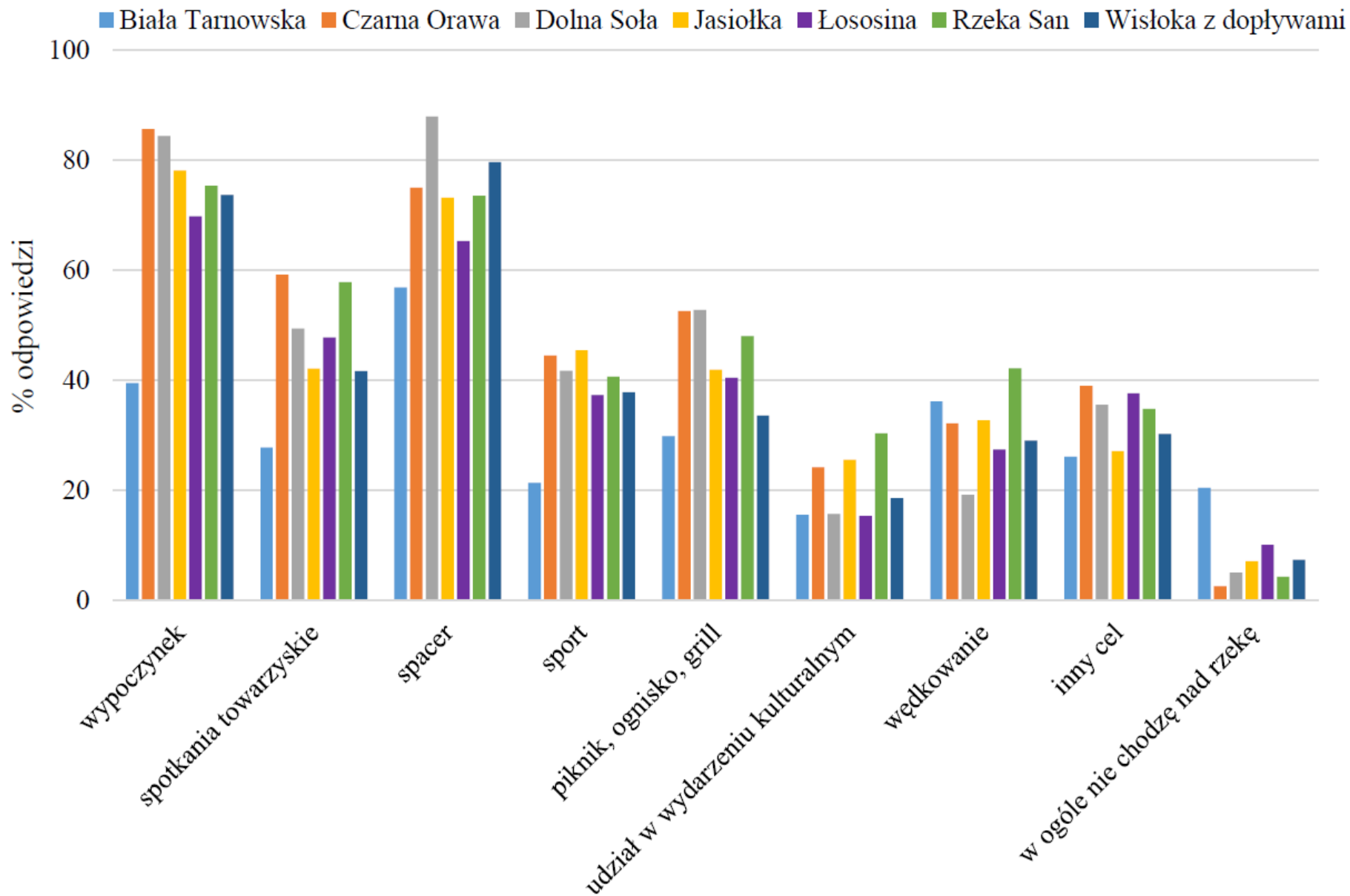

Pytanie 2. W jakim celu przychodzi Pan/i nad rzekę? Odpowiedź Tak / Nie
Wyniki dla wszystkich 7 obszarów rzecznych.

Tylko ok. 8% ankietowanych osób w ogóle nie chodzi nad rzeki.

Pytanie 2. ...porównanie wszystkich obszarów Natura 2000.

Pytanie 3. Jak bardzo zgadza się Pan/i z opinią, że dolina rzeki pełni wymienione funkcje? Odpowiedź: Zdecydowanie Nie / Raczej Nie / Raczej Tak / Zdecydowanie Tak / Nie wiem

Zdecydowanie Tak / raczej Tak

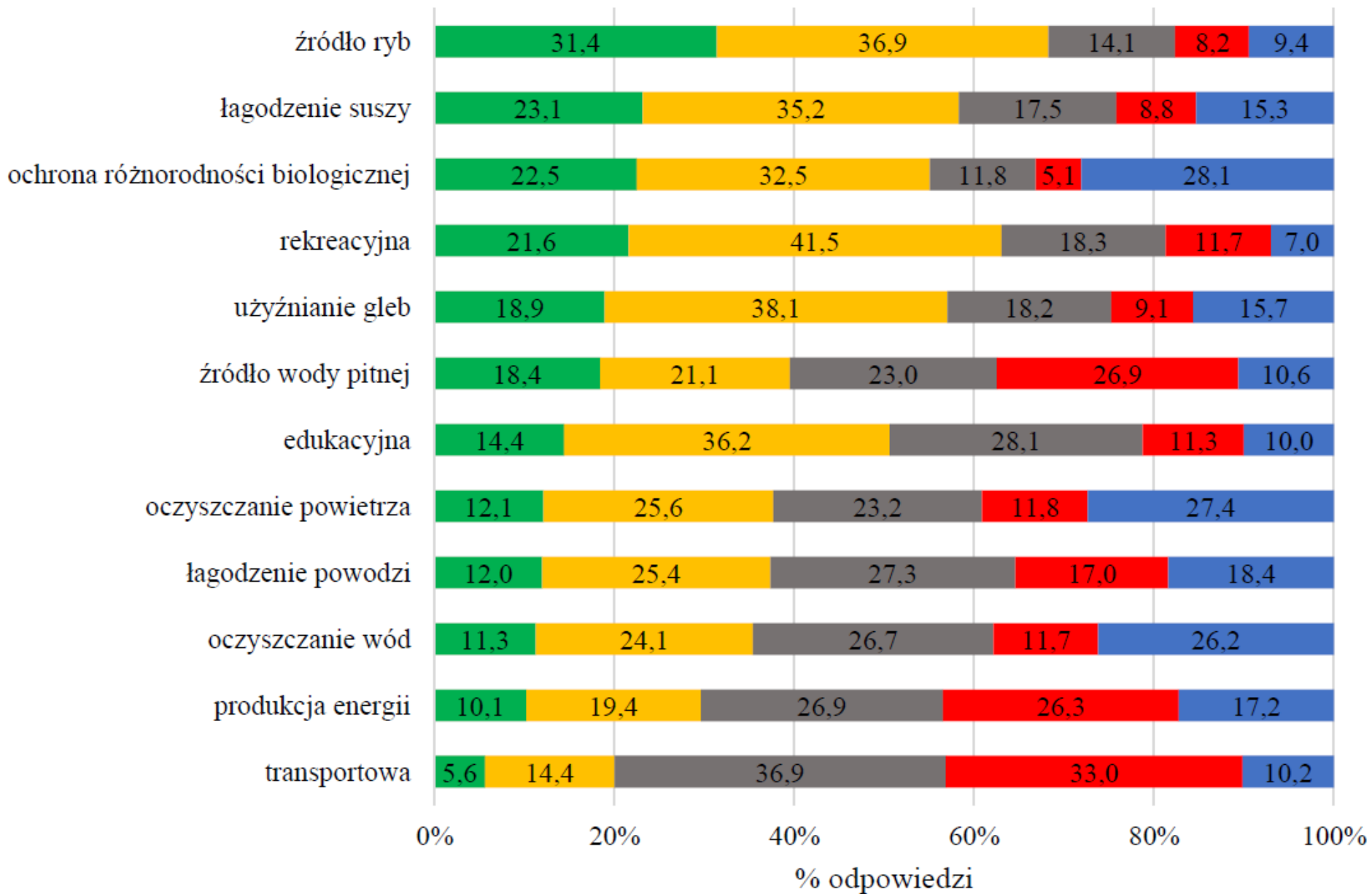
- źródło ryb – 68,3%
- rekreacyjna – 63,1%
- łagodzenie suszy – 58,3%
- użyźnianie gleb – 57,0%
- ochrona różnorodności biologicznej – 55,0%
- edukacyjna – 50,6%

Zdecydowanie Nie / raczej Nie / Nie wiem

- transportowa – 80,0%
- produkcja energii – 70,5%
- oczyszczanie wód – 64,6%
- łagodzenie powodzi – 62,6%
- oczyszczanie powietrza – 62,3%
- źródło wody pitnej – 60,5%

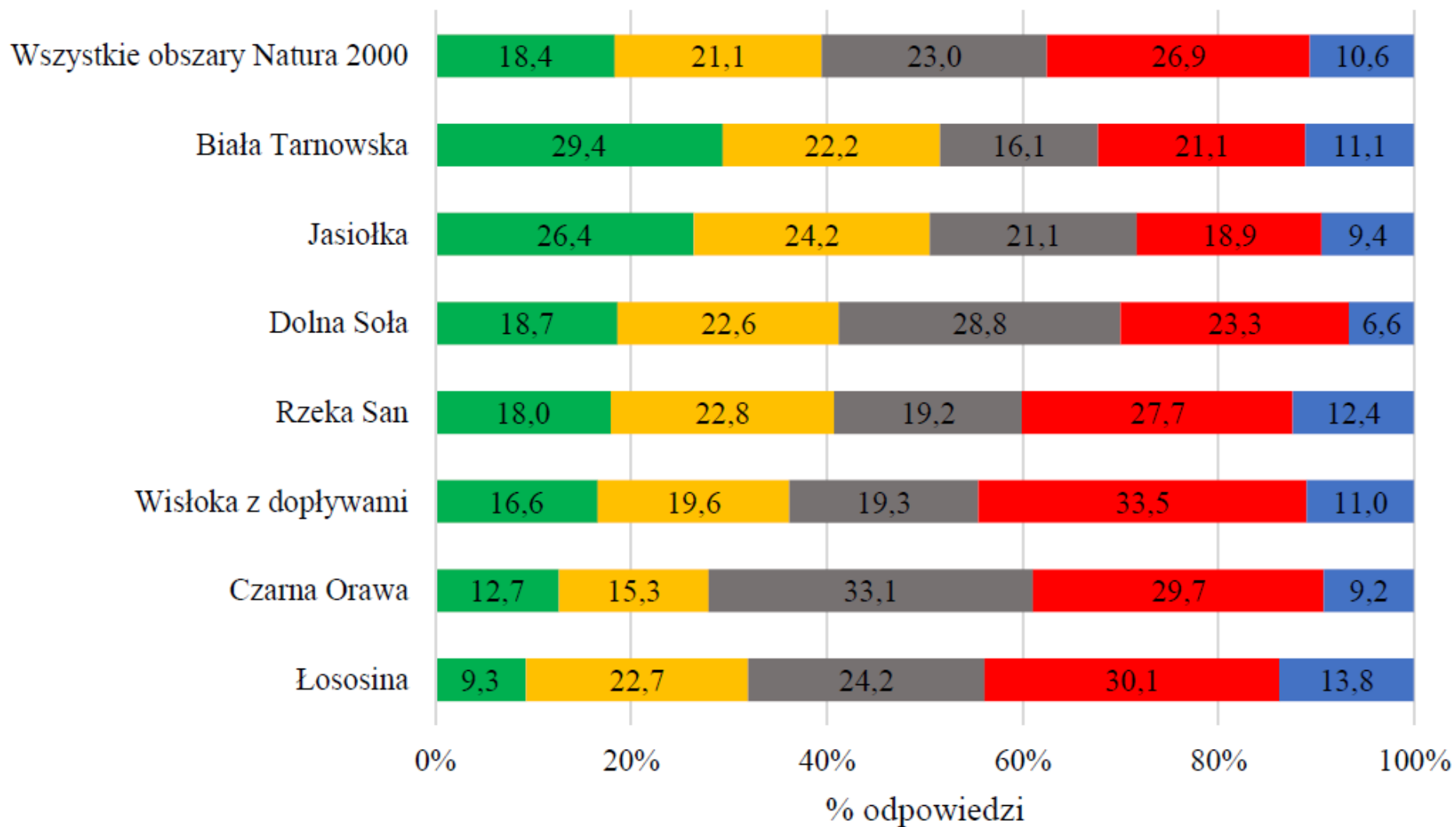

■ Zdecydowanie TAK
 ■ Raczej TAK
 ■ Raczej NIE
 ■ Zdecydowanie NIE
 ■ Nie wiem

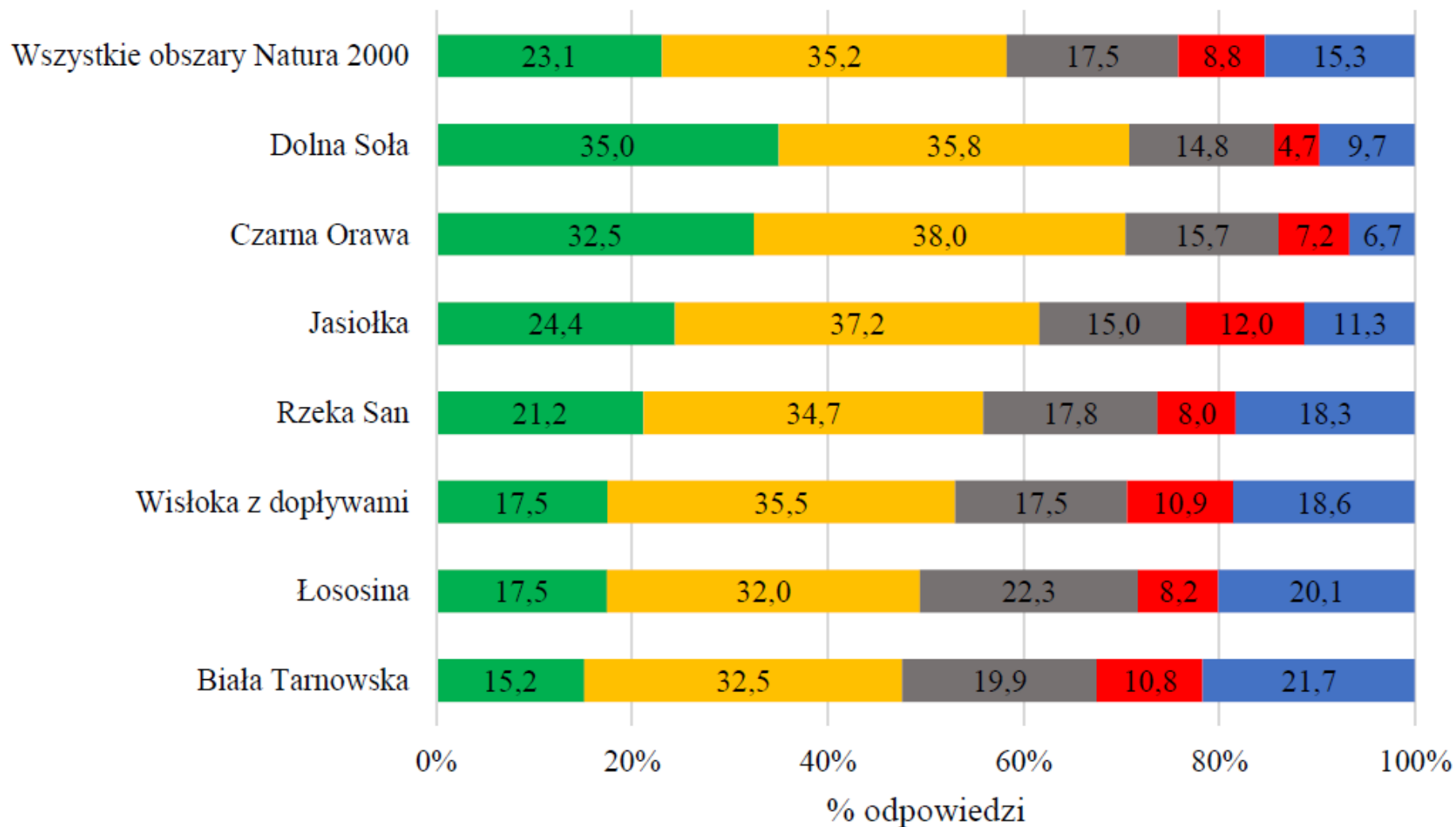
■ Zdecydowanie TAK ■ Raczej TAK ■ Raczej NIE ■ Zdecydowanie NIE ■ Nie wiem

Pyt. 3. Rzeka jako źródło wody pitnej - porównanie obszarów.

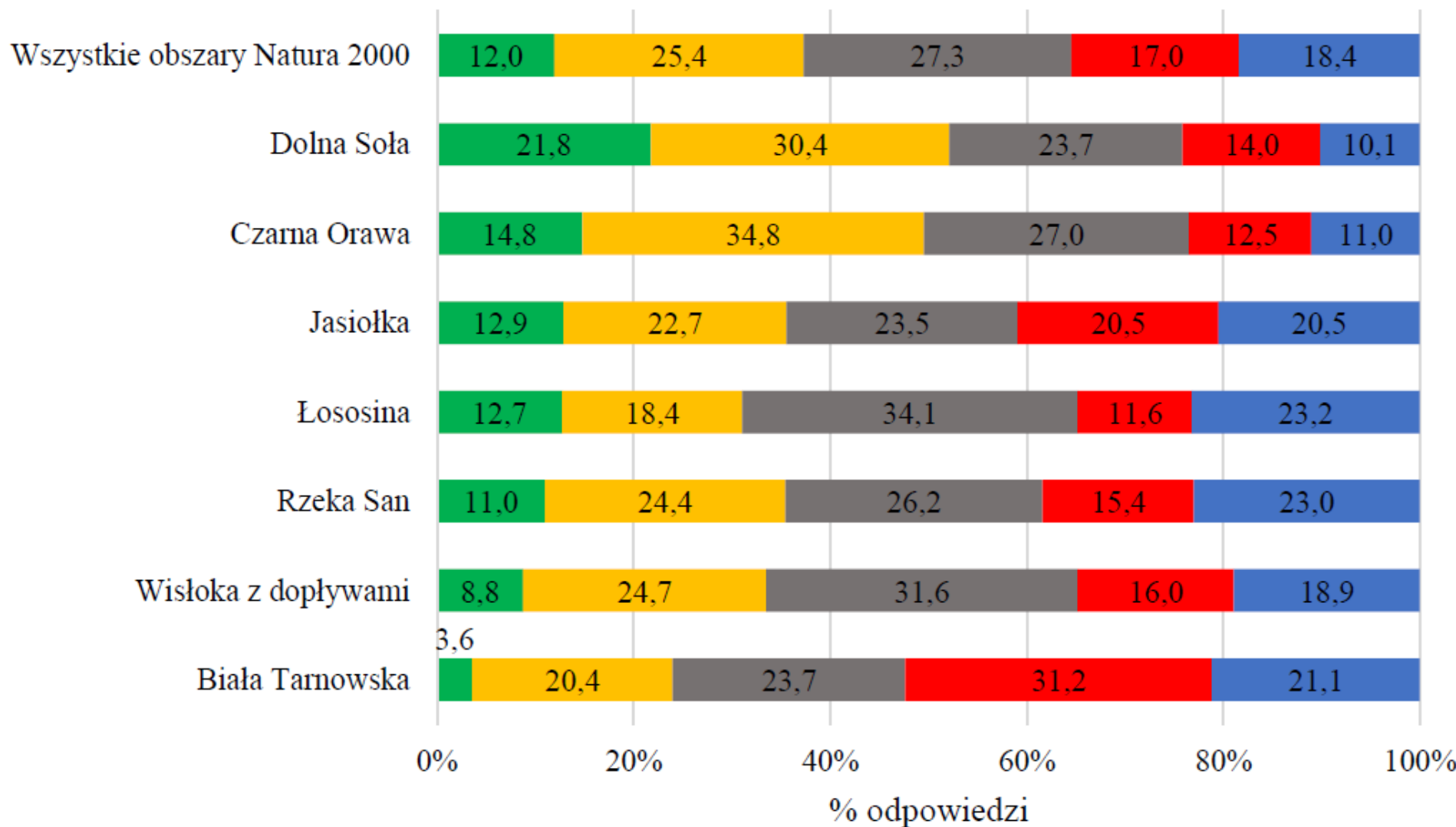
■ Zdecydowanie TAK ■ Raczej TAK ■ Raczej NIE ■ Zdecydowanie NIE ■ Nie wiem

Pyt. 3. Rzeka łagodzi suszę – porównanie obszarów.

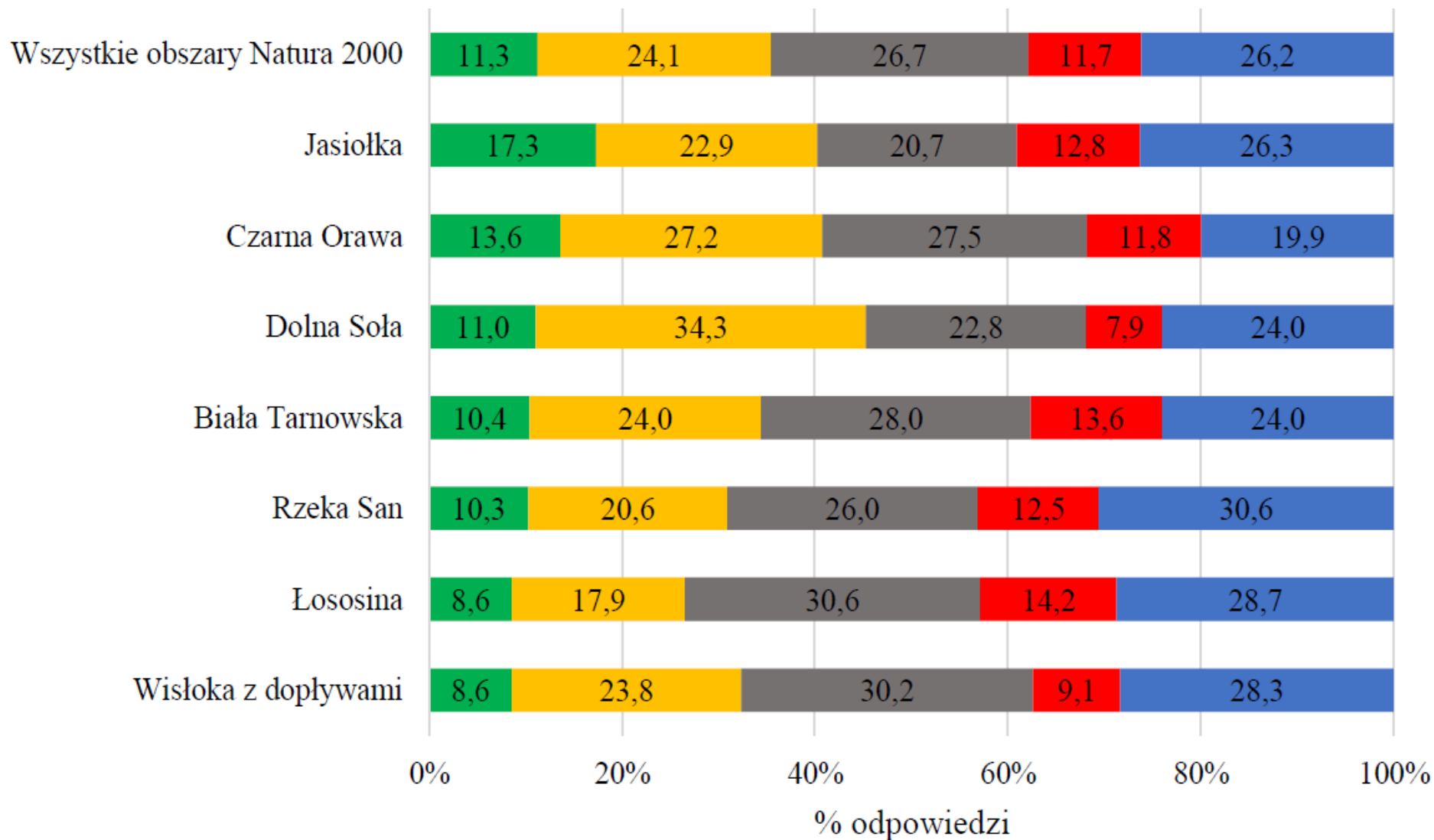
■ Zdecydowanie TAK ■ Raczej TAK ■ Raczej NIE ■ Zdecydowanie NIE ■ Nie wiem

Pyt. 3. Rzeka łagodzi powódź – porównanie obszarów.

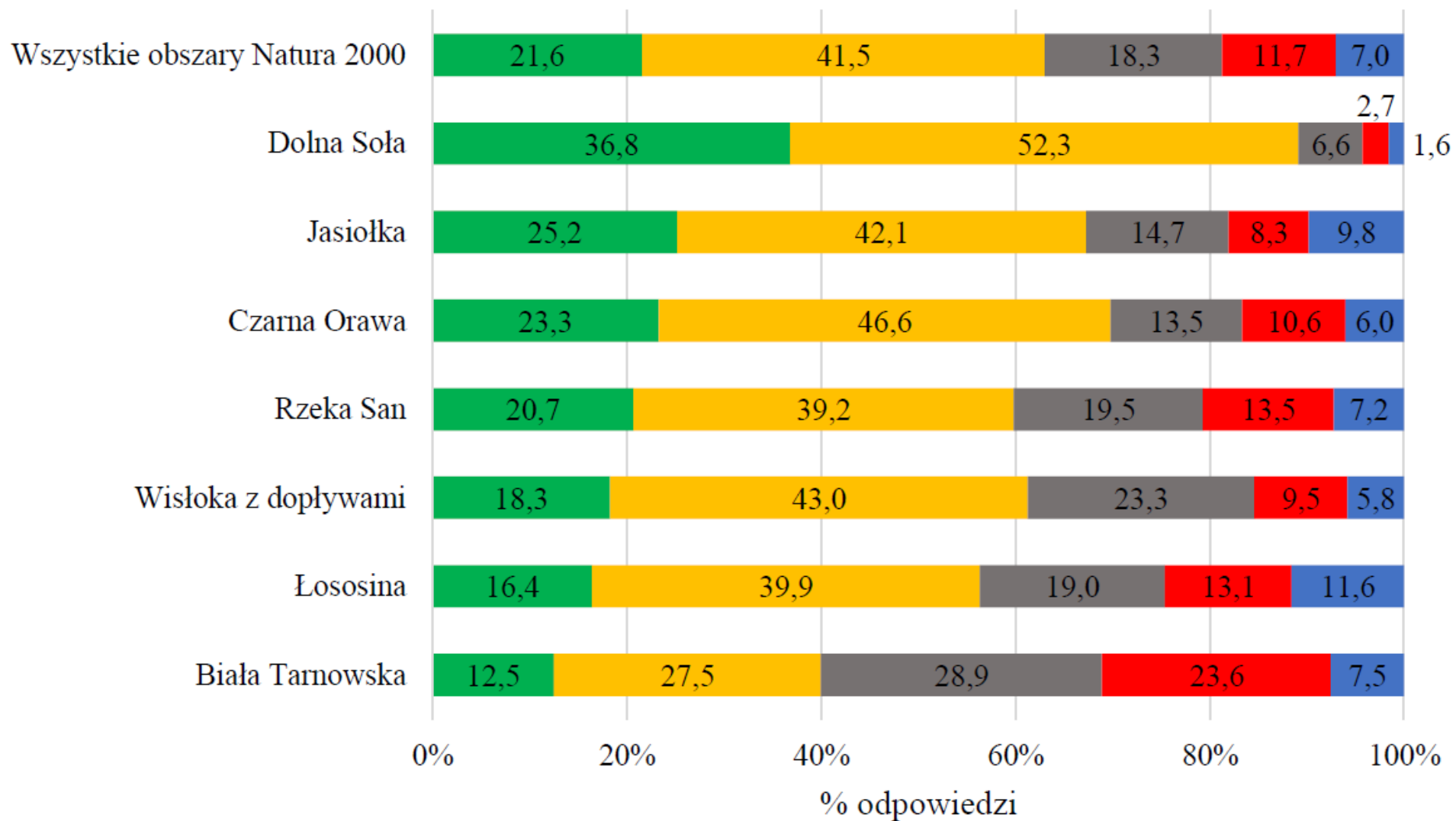
■ Zdecydowanie TAK ■ Raczej TAK ■ Raczej NIE ■ Zdecydowanie NIE ■ Nie wiem

Pyt. 3. Rzeka oczyszcza wodę – porównanie obszarów.

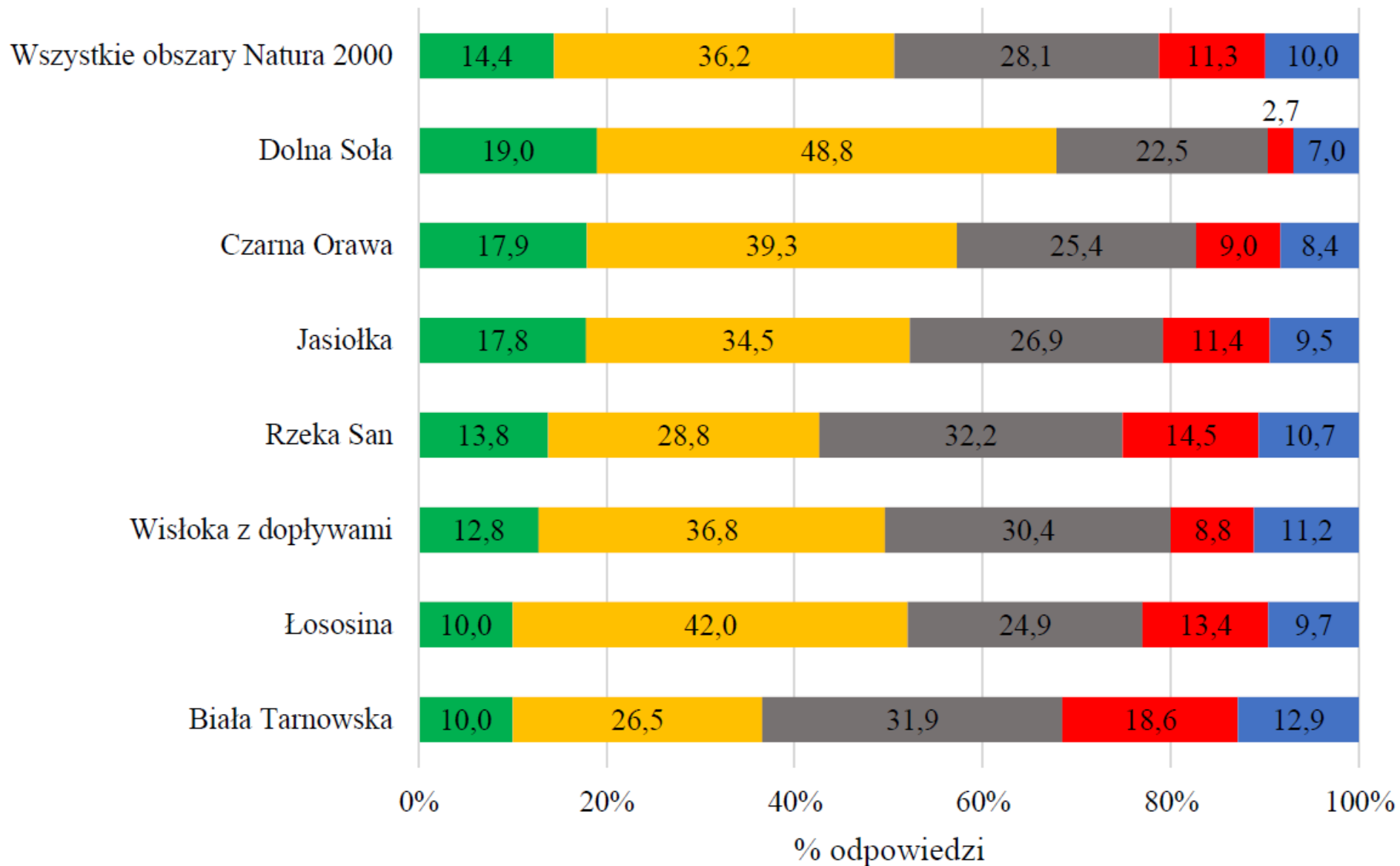
■ Zdecydowanie TAK
 ■ Raczej TAK
 ■ Raczej NIE
 ■ Zdecydowanie NIE
 ■ Nie wiem

Pyt. 3. Rzeka pełni funkcję rekreacyjną – porównanie obszarów.

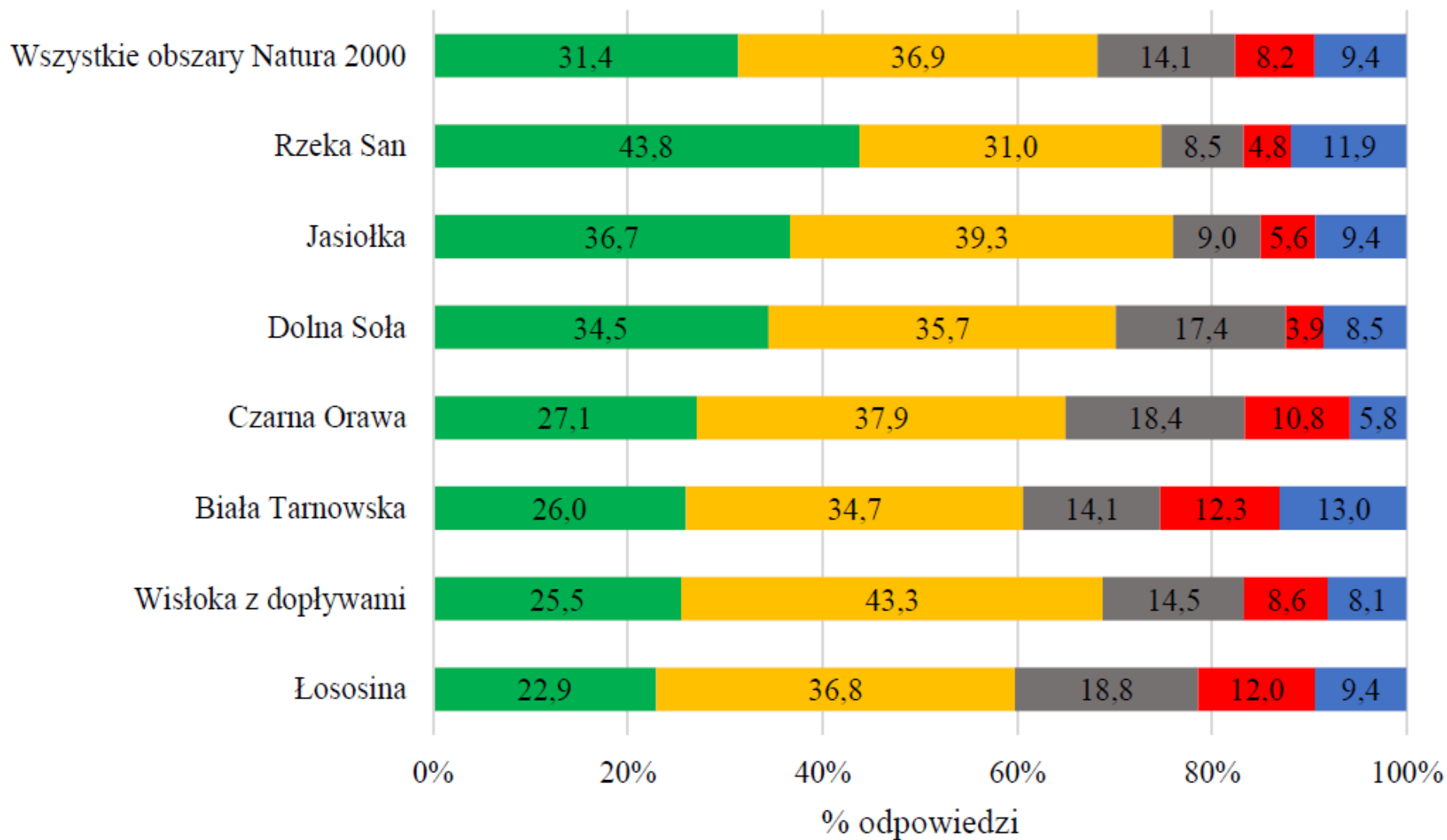
■ Zdecydowanie TAK ■ Raczej TAK ■ Raczej NIE ■ Zdecydowanie NIE ■ Nie wiem

Pyt. 3. Rzeka pełni funkcję edukacyjną – porównanie obszarów.

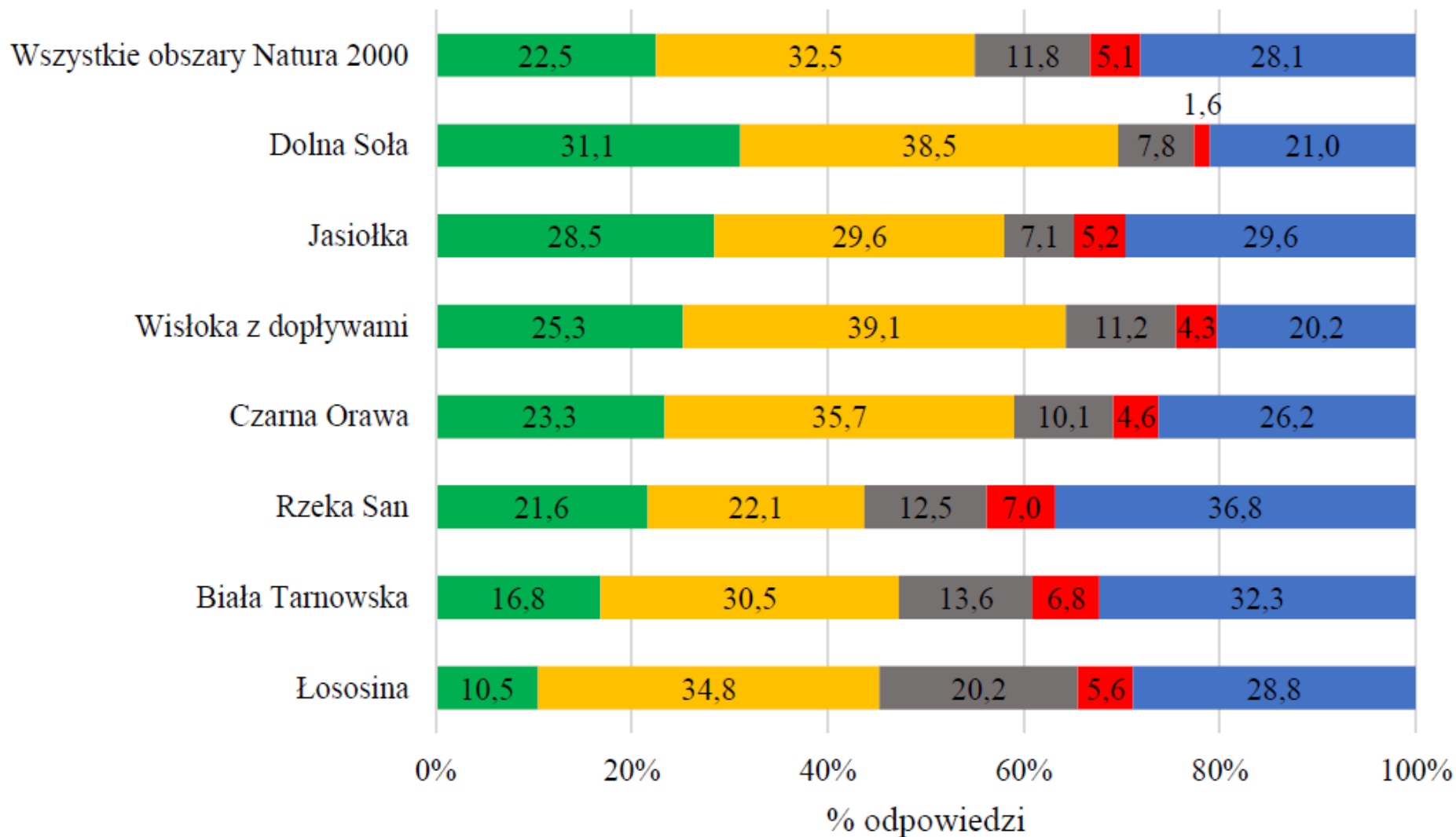
■ Zdecydowanie TAK ■ Raczej TAK ■ Raczej NIE ■ Zdecydowanie NIE ■ Nie wiem

Pyt. 3. Rzeka jest źródłem ryb – porównanie obszarów.

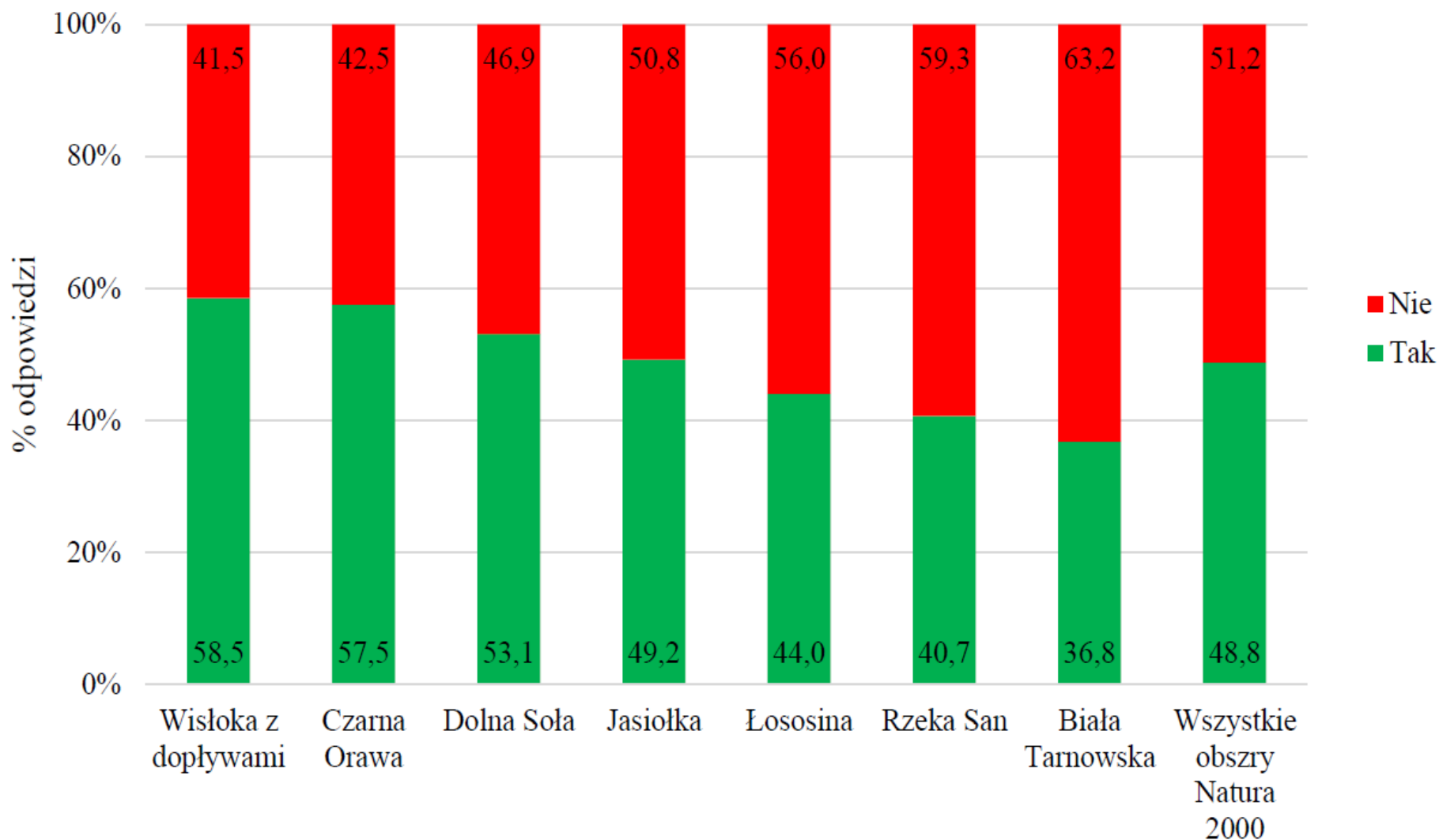
■ Zdecydowanie TAK ■ Raczej TAK ■ Raczej NIE ■ Zdecydowanie NIE ■ Nie wiem

Pyt. 3. Rzeka chroni bioróżnorodność – porównanie obszarów.

Pytanie 4. Czy słyszał/a Pan/i o programie Natura 2000? Odpowiedź:

Tak – 48,8% **Nie – 51,2%**

Pytanie 5. Jeśli tak: Czy uważa Pan/i, że program Natura 2000 jest potrzebny czy zbędny? Odpowiedź: wybór 1 z 5 odpowiedzi.

- Potrzebny – 55,3%
- Raczej potrzebny – 28,5%
- Suma pozytywnych: 83,8%

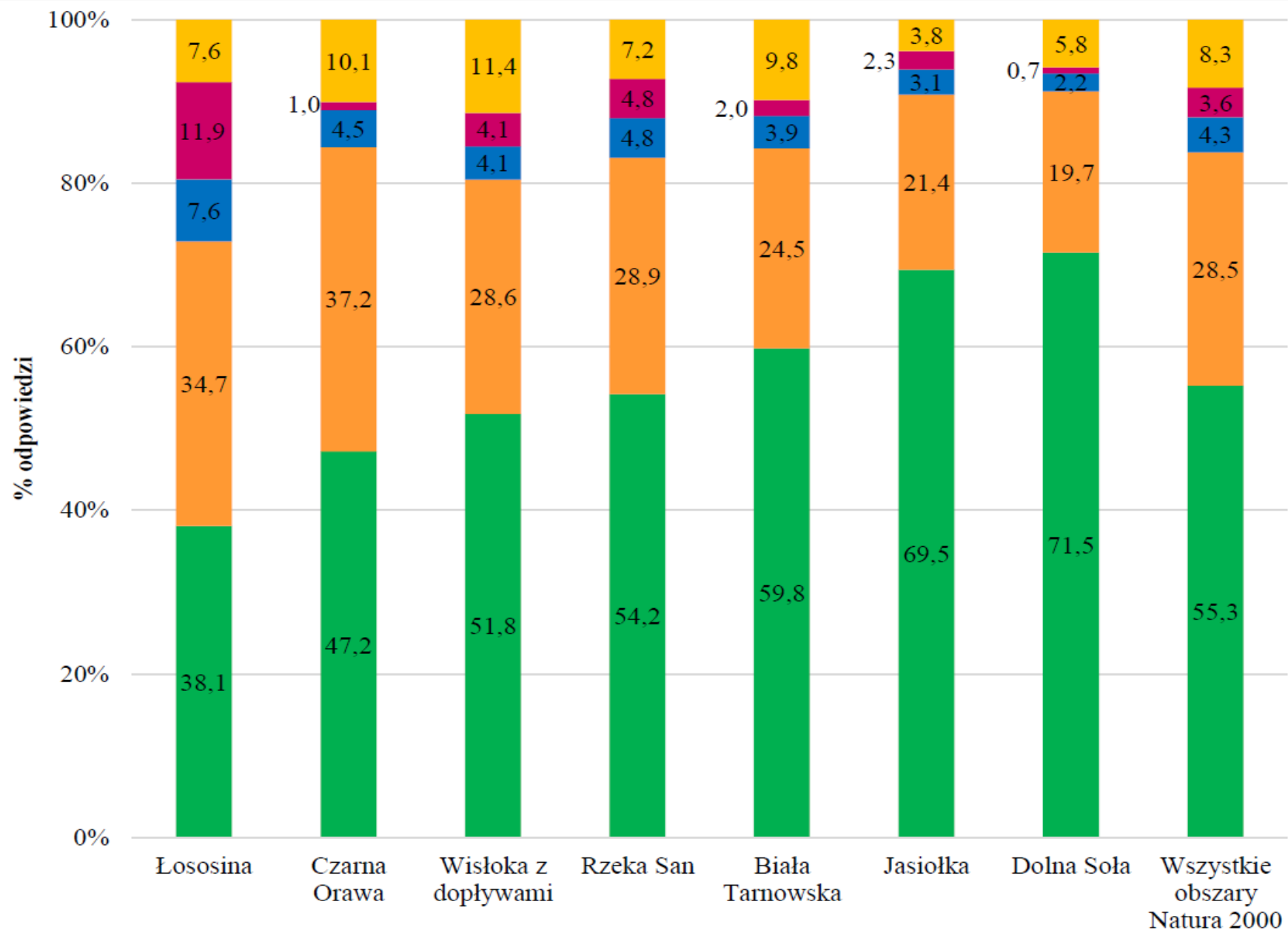
- Raczej zbędny – 4,3%
- Zbędny – 3,6%
- Suma negatywnych: 7,9%

- Nie mam zdania – 8,3%

Łososina

■ Potrzebny
 ■ Raczej potrzebny
 ■ Raczej zbędny
 ■ Zbędny
 ■ Nie mam zdania

Pytanie 6. Czy w ostatnim roku obserwował/a Pan/i jak ktoś w okolicy czynił wymienione działania?

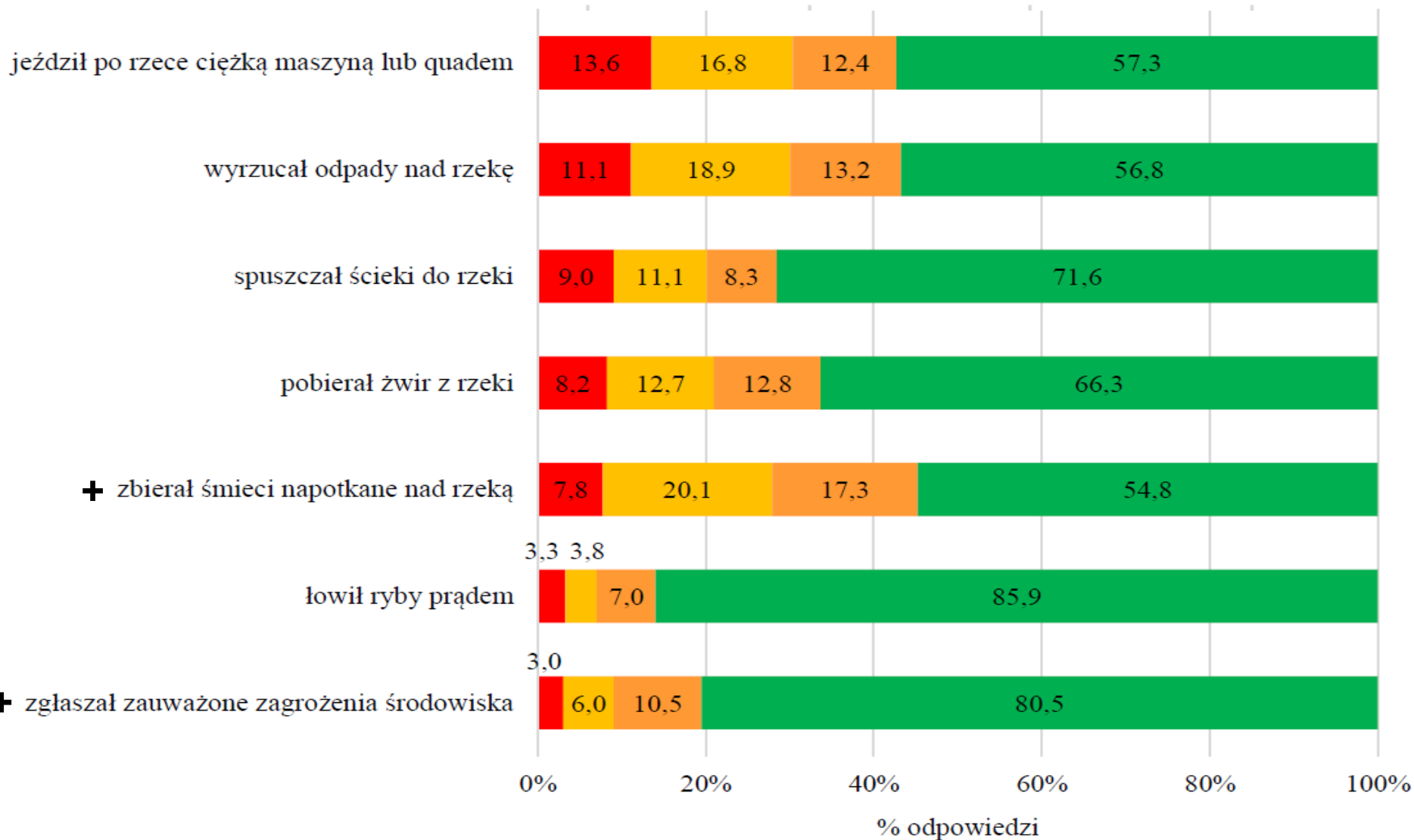
Odpowiedź: Wiele razy / Kilka razy / Raz

- Wyrzucał odpady nad rzekę – 43,2%
 - Jeździł po rzece ciężką maszyną lub quadem – 42,8%
 - Pobierał żwir z rzeki – 33,7%
 - Spuszczał ścieki do rzeki – 28,4%
 - Łowił ryby prądem – 14,1%
-
- Zbierał śmieci napotkane nad rzeką – 45,2%
 - Zgłaszał zauważone zagrożenia środowiska – 19,5%

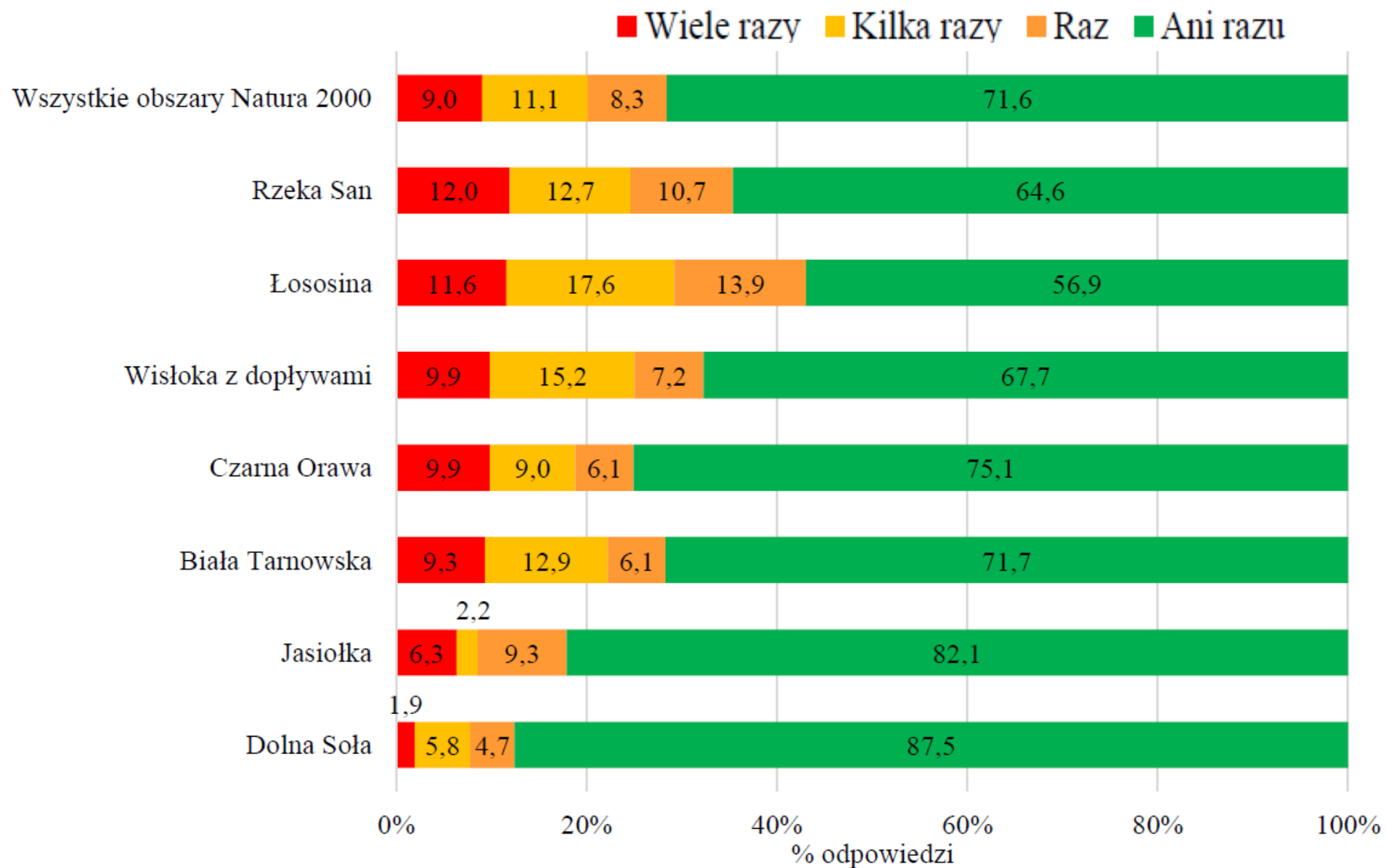

Pytanie 6. Czy w ostatnim roku obserwował/a Pan/i jak ktoś w okolicy czynił wymienione działania?

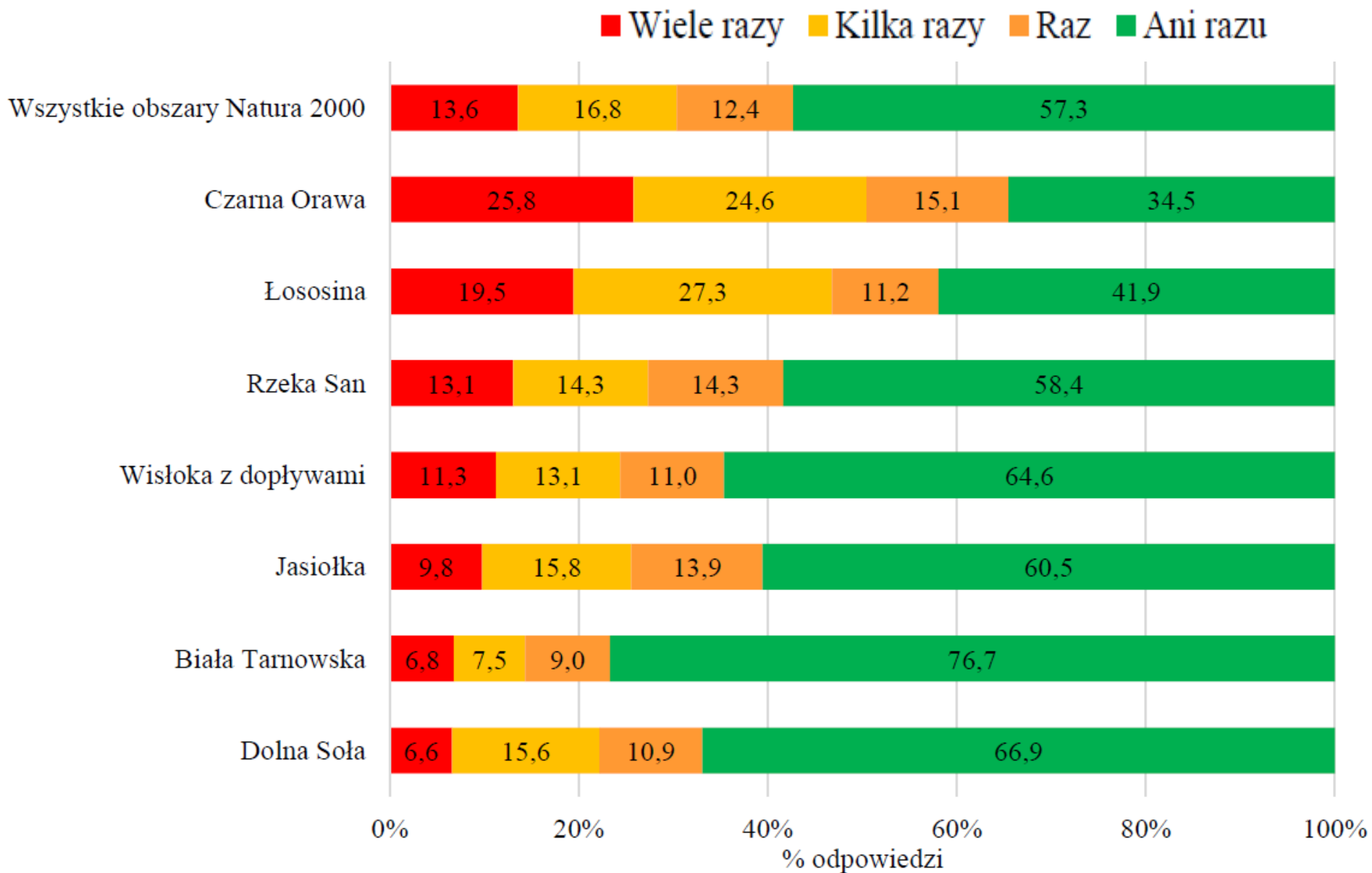
■ Wiele razy ■ Kilka razy ■ Raz ■ Ani razu

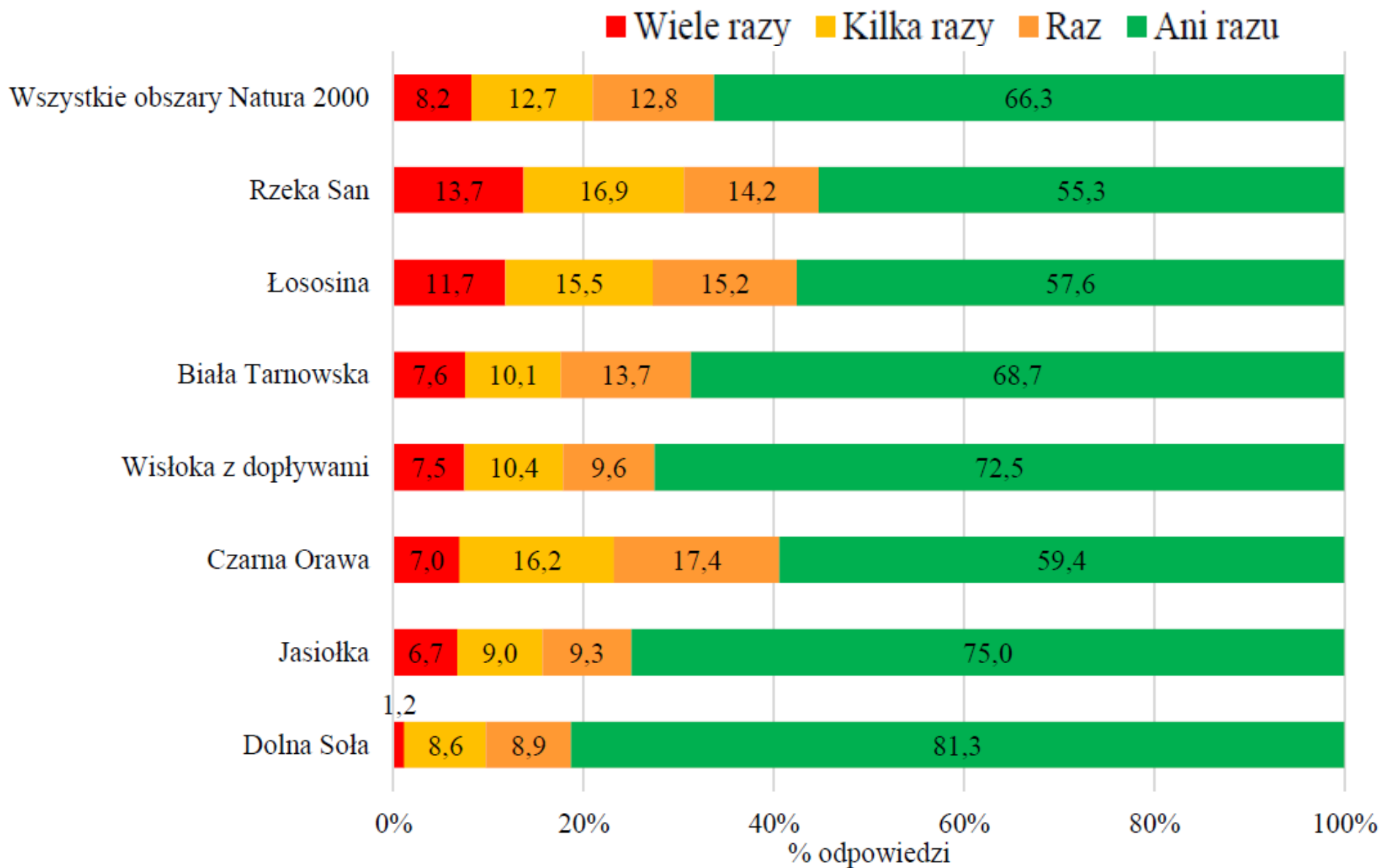
Pytanie 6....spuszczanie ścieków – porównanie obszarów.

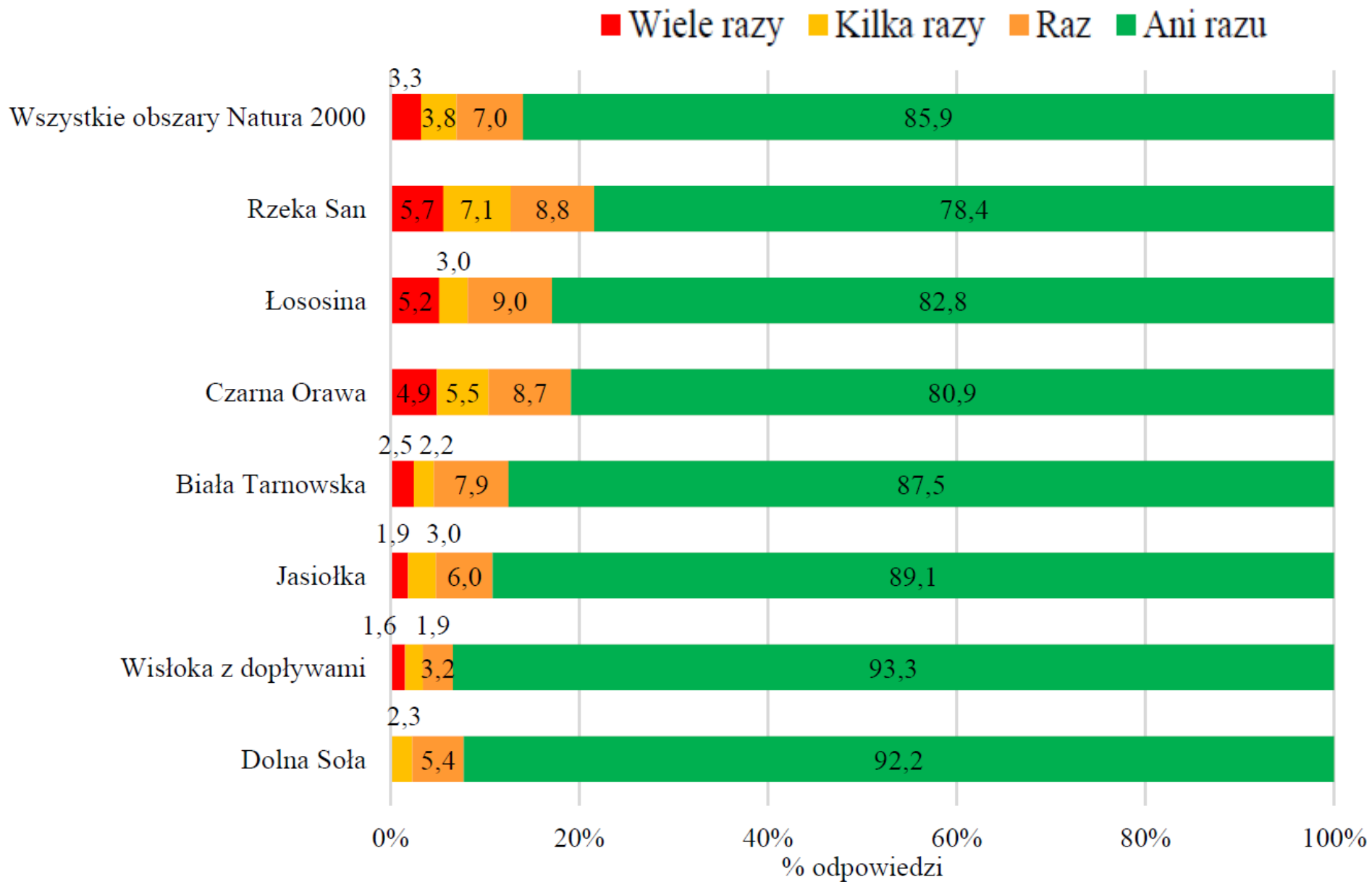
Pytanie 6. ..rozjeżdżanie rzeki – porównanie obszarów.

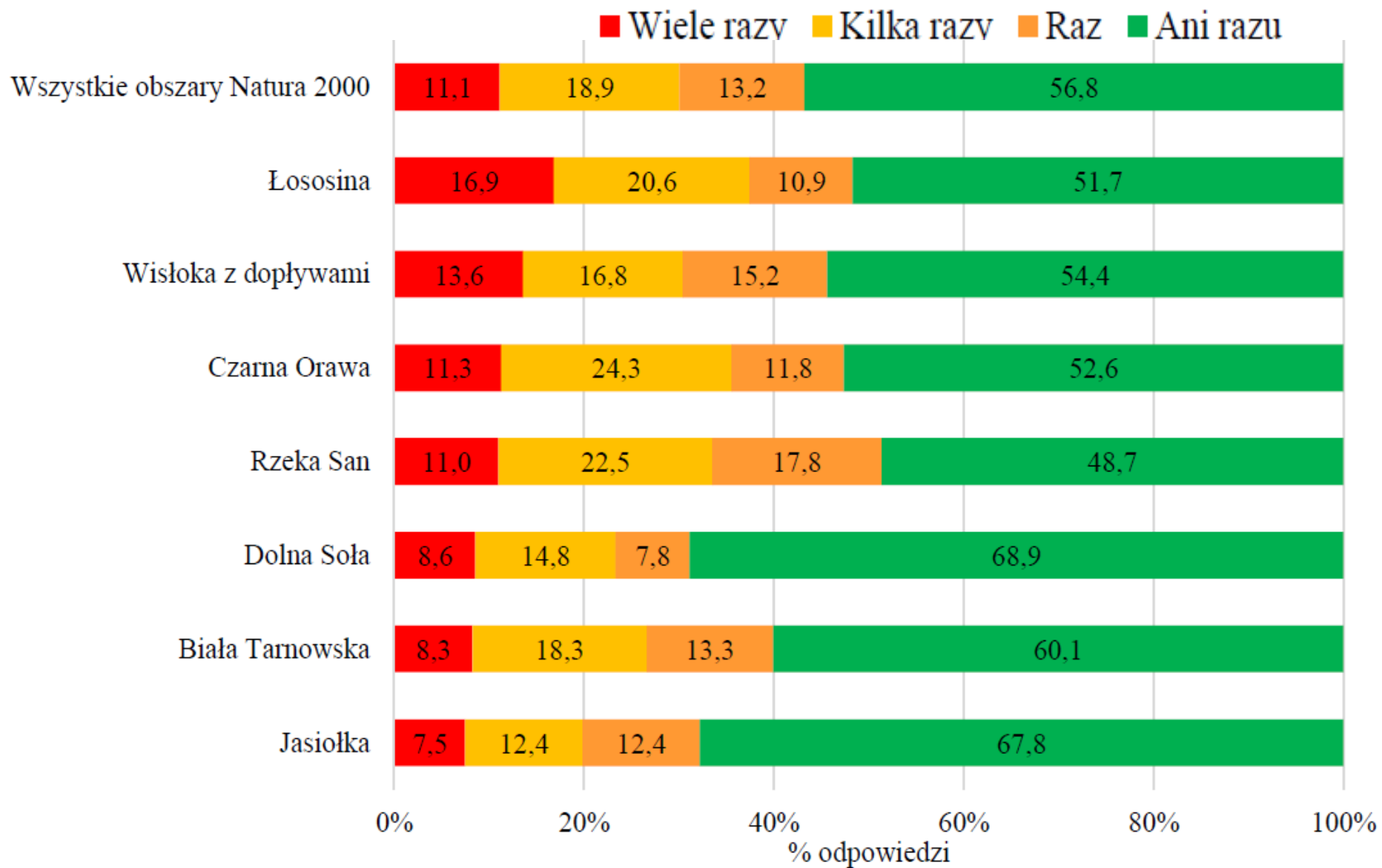
Pytanie 6....kradzież żwiru – porównanie obszarów.

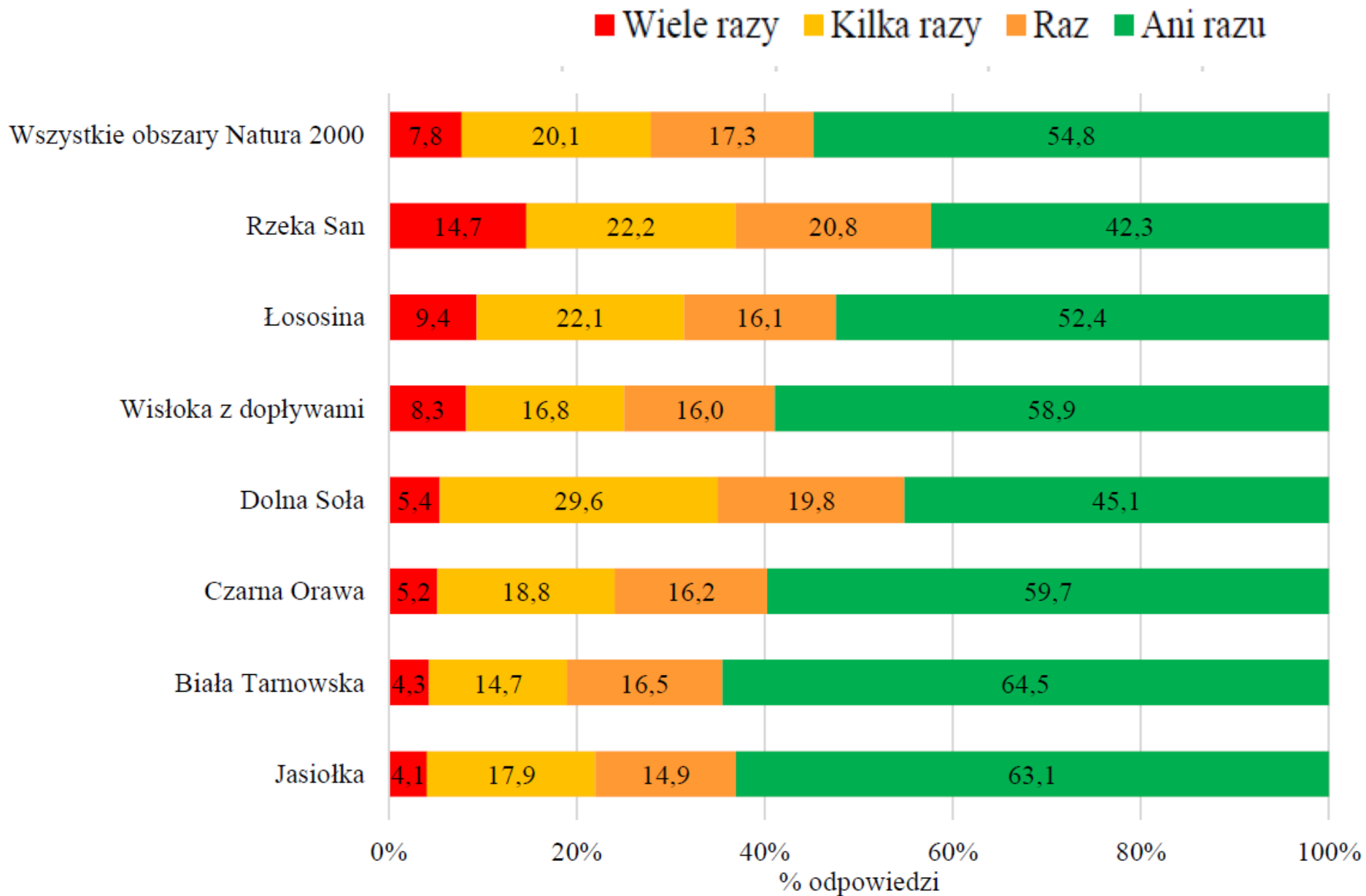
Pytanie 6....łowienie ryb prądem – porównanie obszarów.

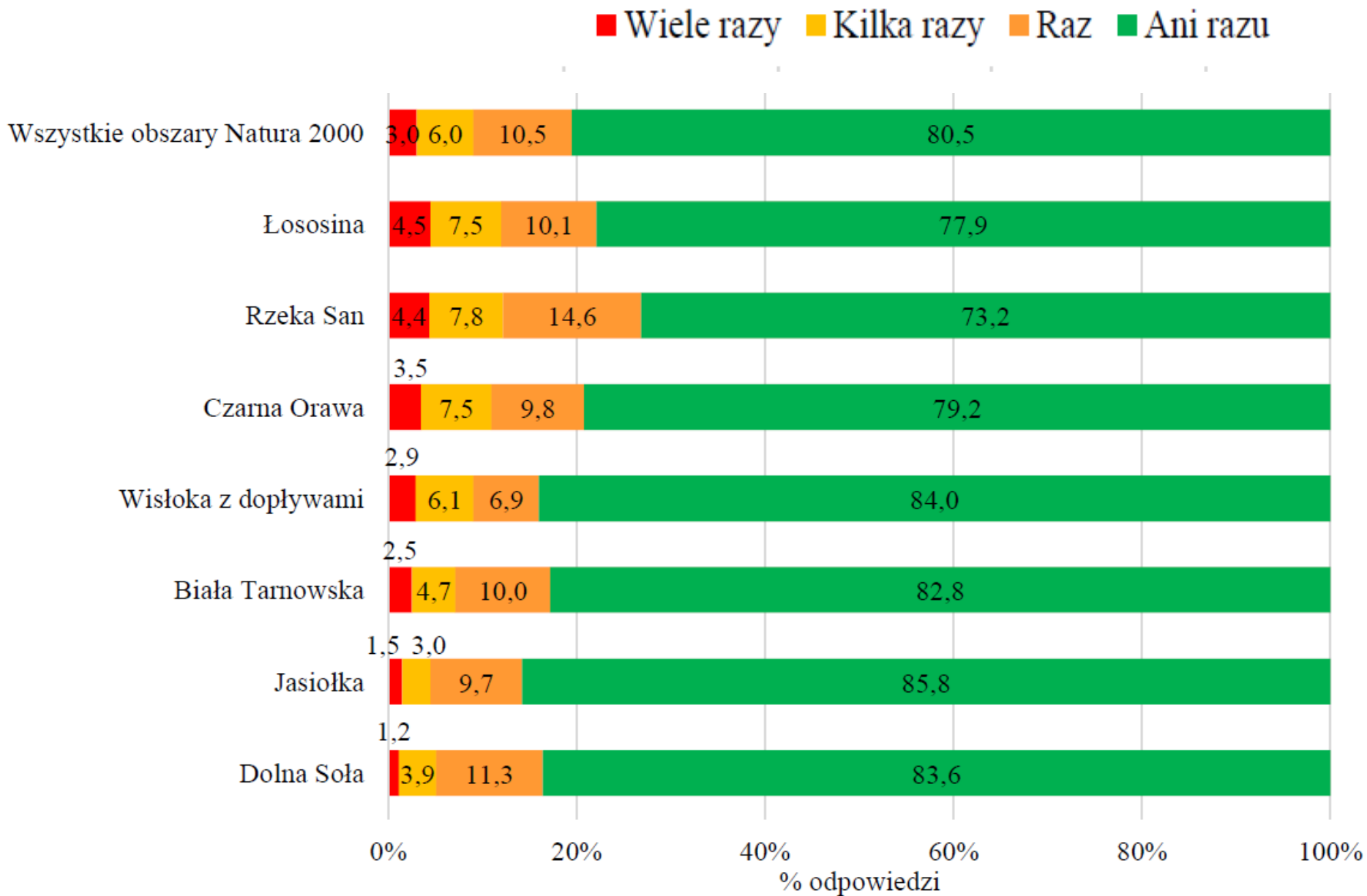
Pytanie 6. ...wyrzucanie odpadów – porównanie obszarów.

Pytanie 6....zbieranie śmieci – porównanie obszarów.

Pytanie 6....zgłaszanie zagrożeń środowiska – porównanie obszarów.

Pytanie 7. Z którym zdaniem zgadza się Pan/i bardziej? Odpowiedź – wybranie 1 z 3 odpowiedzi.

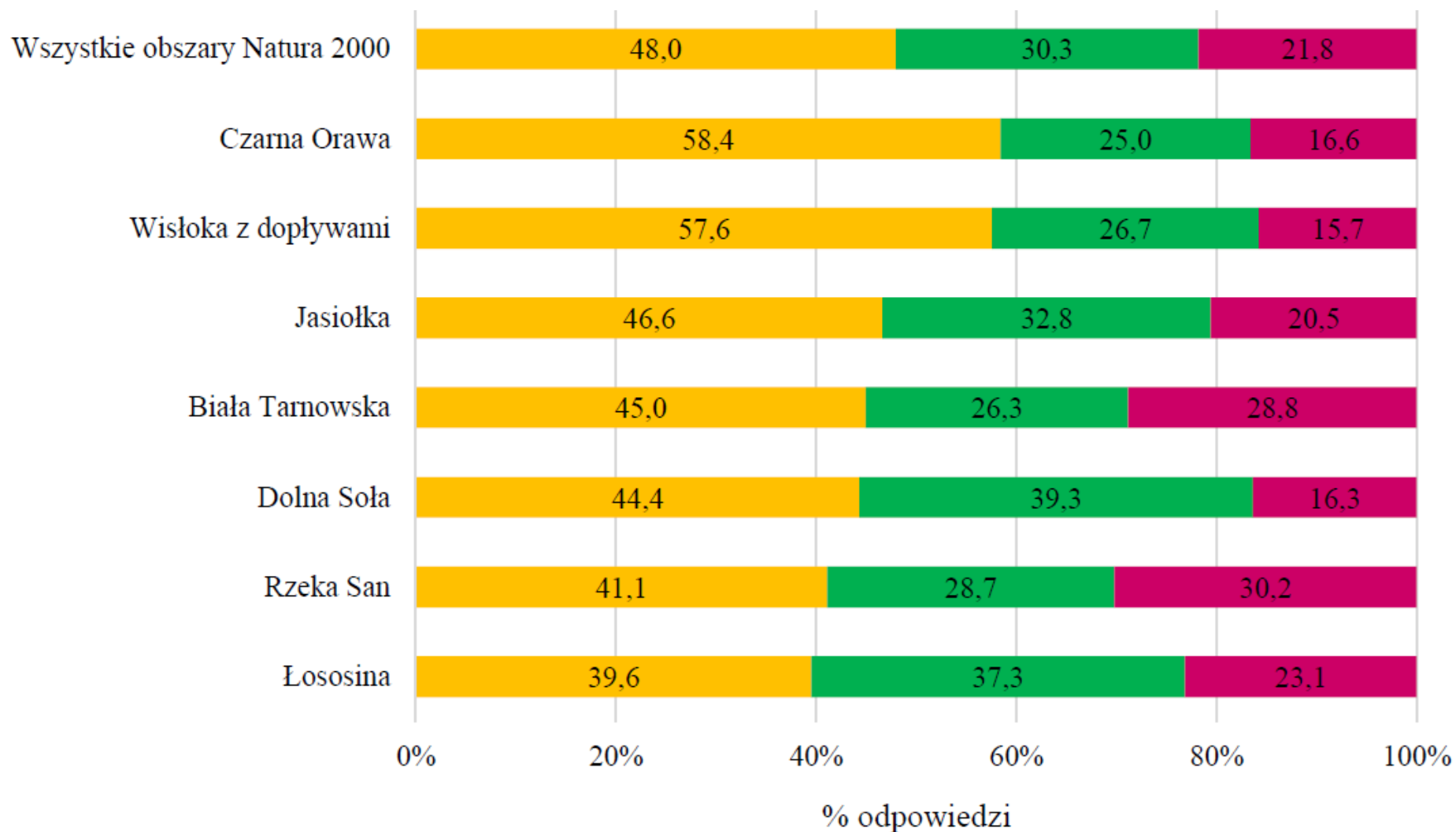
- Rzeki powinny być całe uregulowane, a brzegi trwale umocnione, bez względu na koszty – 48,0%
- Rzeki nie powinny być regulowane, a brzegi umacniane, z wyjątkiem ochrony dróg i zabudowań – 30,3%
- Nie mam zdania – 21,8%

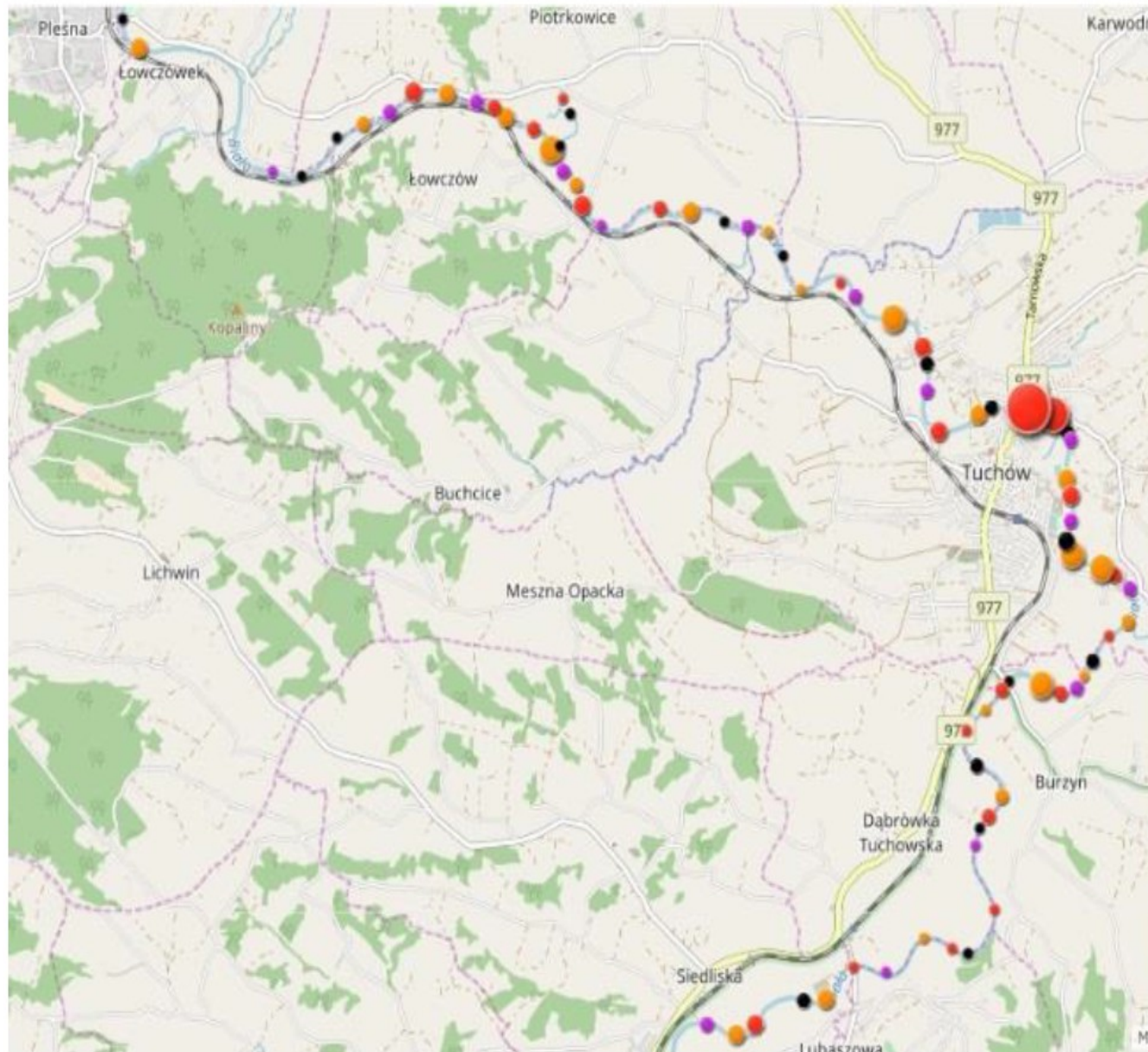
Jasiołka

Pytanie 7. ... porównanie obszarów.

- Rzeki powinny być całe uregulowane, a brzegi trwale umocnione, bez względu na koszty
- Rzeki nie powinny być regulowane, a brzegi umacniane, z wyjątkiem ochrony dróg i zabudowań
- Nie mam zdania

8. Mapka – Biała Tarnowska

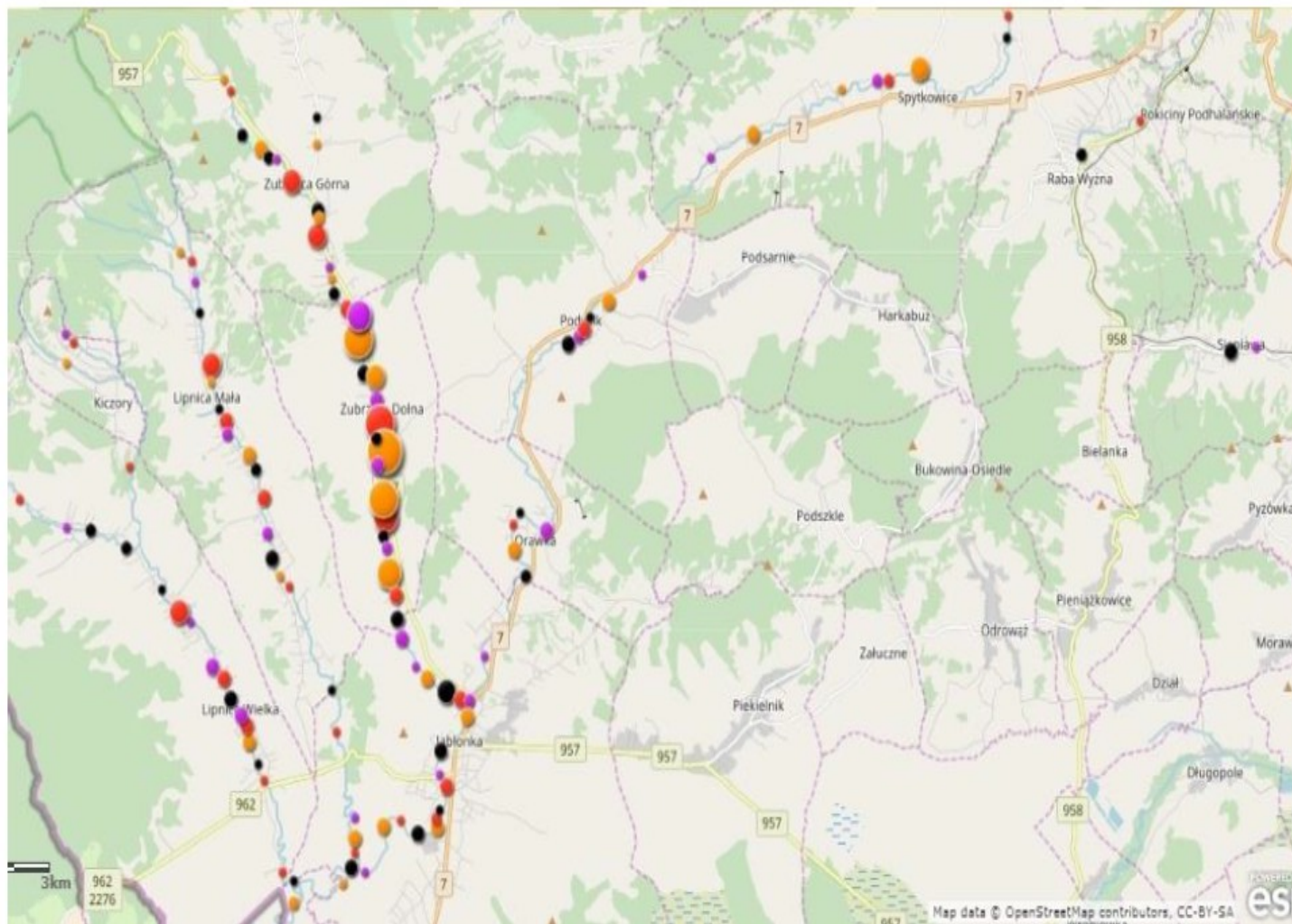
Legenda:

- - ulubione miejsca nad rzeką
- - miejsca spuszczenia ścieków
- - miejsca zaśmiecone
- - miejsca poboru żwiru lub rozjeżdżania rzeki

Liczba osób:

- 26-więcej
- 21-25
- 16-20
- 11-15
- 6-10
- 3-5
- 1-2

8. Mapka – Czarna Orawa

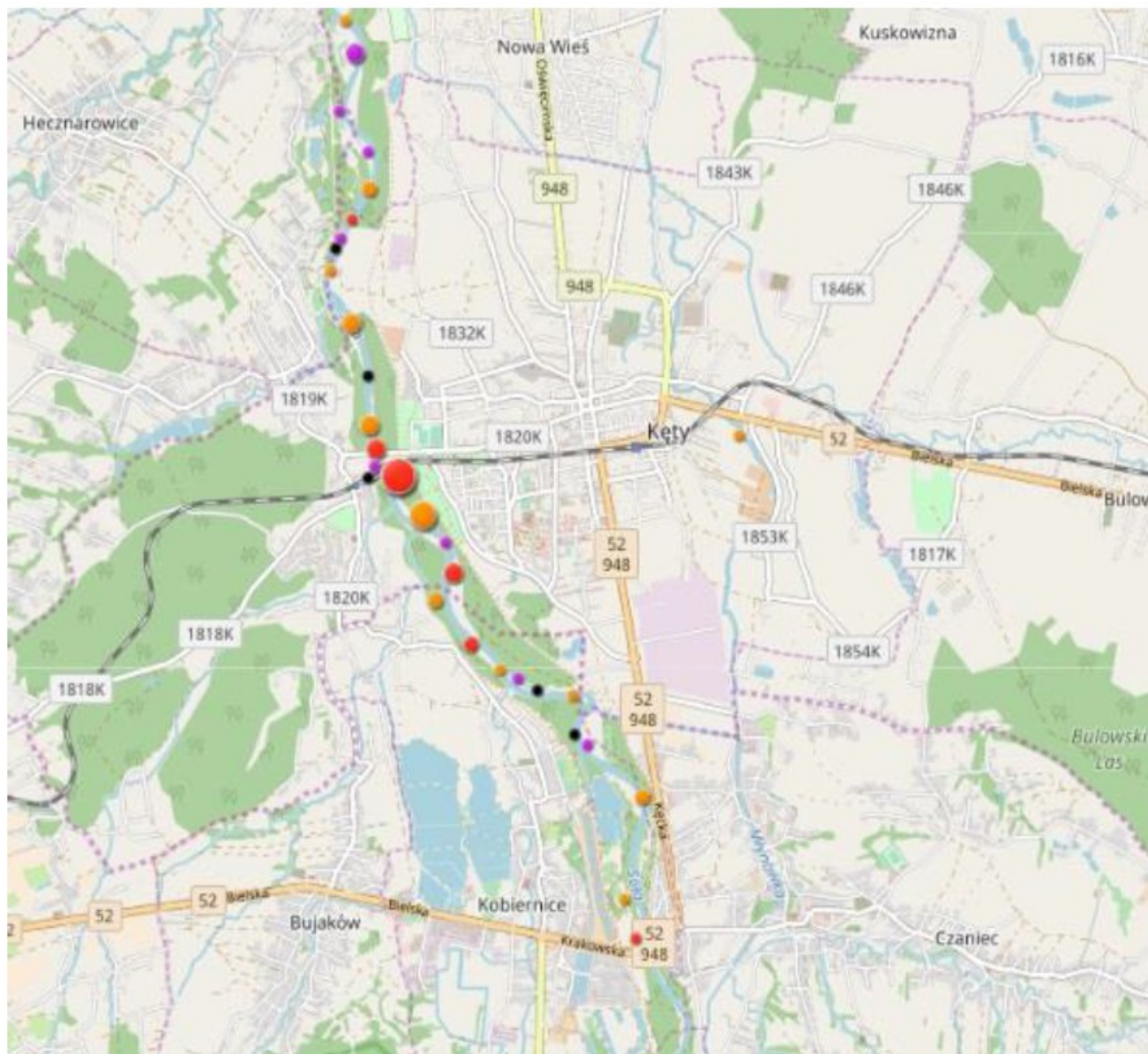
Legenda:

- - ulubione miejsca nad rzeką
- - miejsca spuszczenia ścieków
- - miejsca zaśmiecone
- - miejsca poboru żwiru lub rozjeżdżania rzeki

Liczba osób:

- 26-więcej
- 21-25
- 16-20
- 11-15
- 6-10
- 3-5
- 1-2

8. Mapka – Dolna Soła

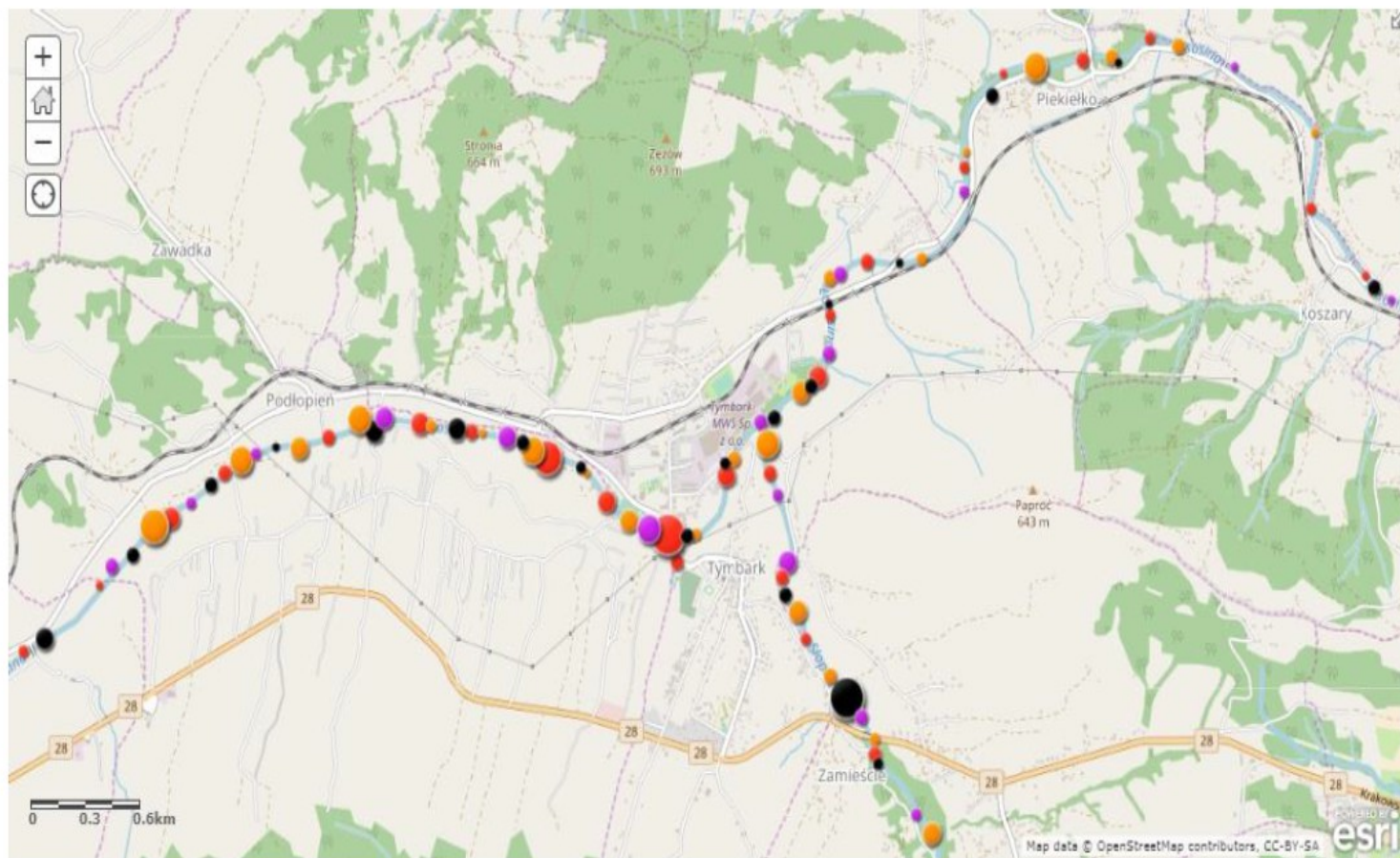
Legenda:

- - ulubione miejsca nad rzeką
- - miejsca spuszczenia ścieków
- - miejsca zaśmiecone
- - miejsca poboru żwiru lub rozjeżdżania rzeki

Liczba osób:

- 26-więcej
- 21-25
- 16-20
- 11-15
- 6-10
- 3-5
- 1-2

8. Mapka – Łososina

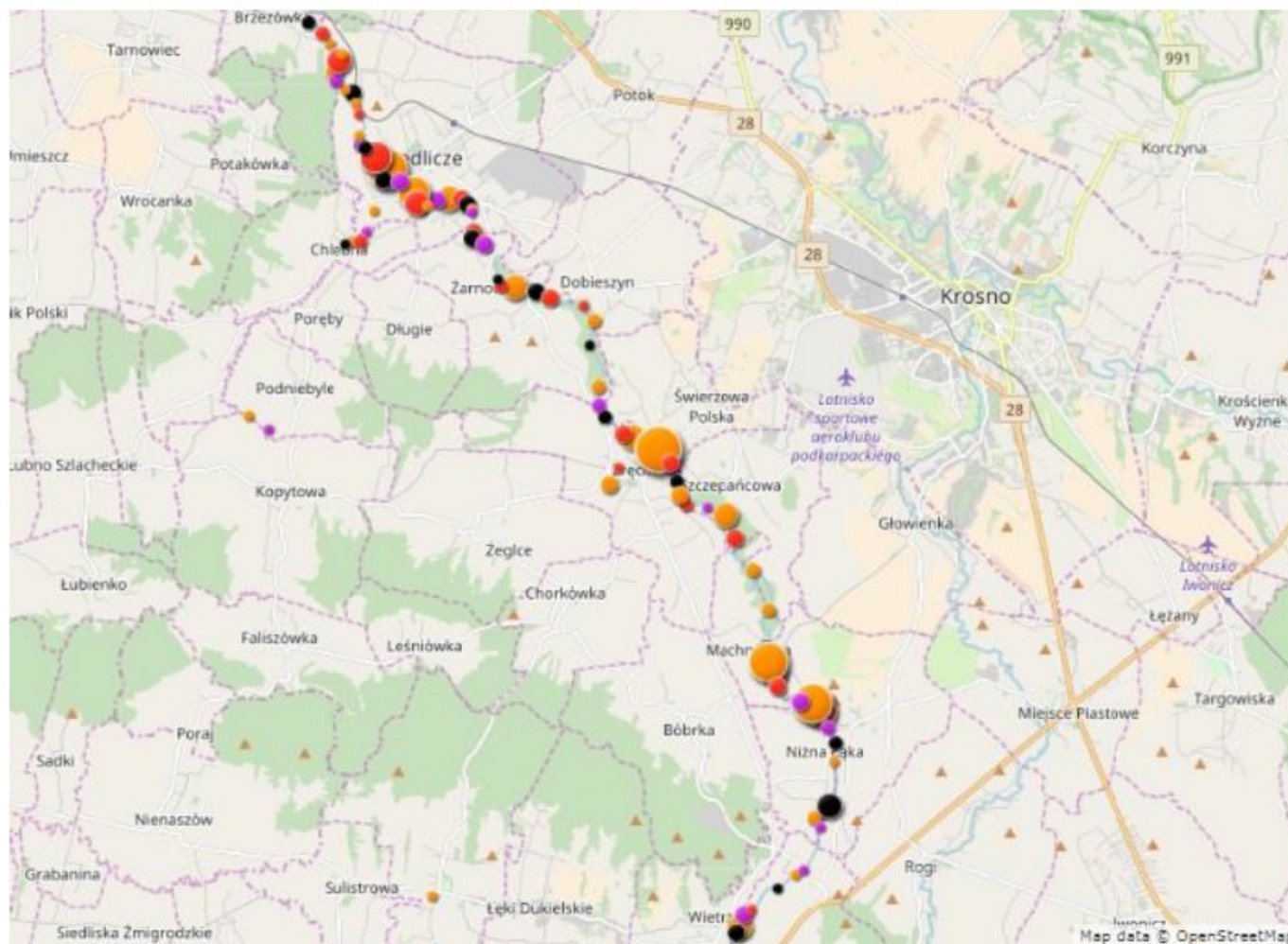
Legenda:

- - ulubione miejsca nad rzeką
- - miejsca spuszczenia ścieków
- - miejsca zaśmiecone
- - miejsca poboru żwiru lub rozjeżdżania rzeki

Liczba osób:

- 26-więcej
- 21-25
- 16-20
- 11-15
- 6-10
- 3-5
- 1-2

8. Mapka – Jasiołka.

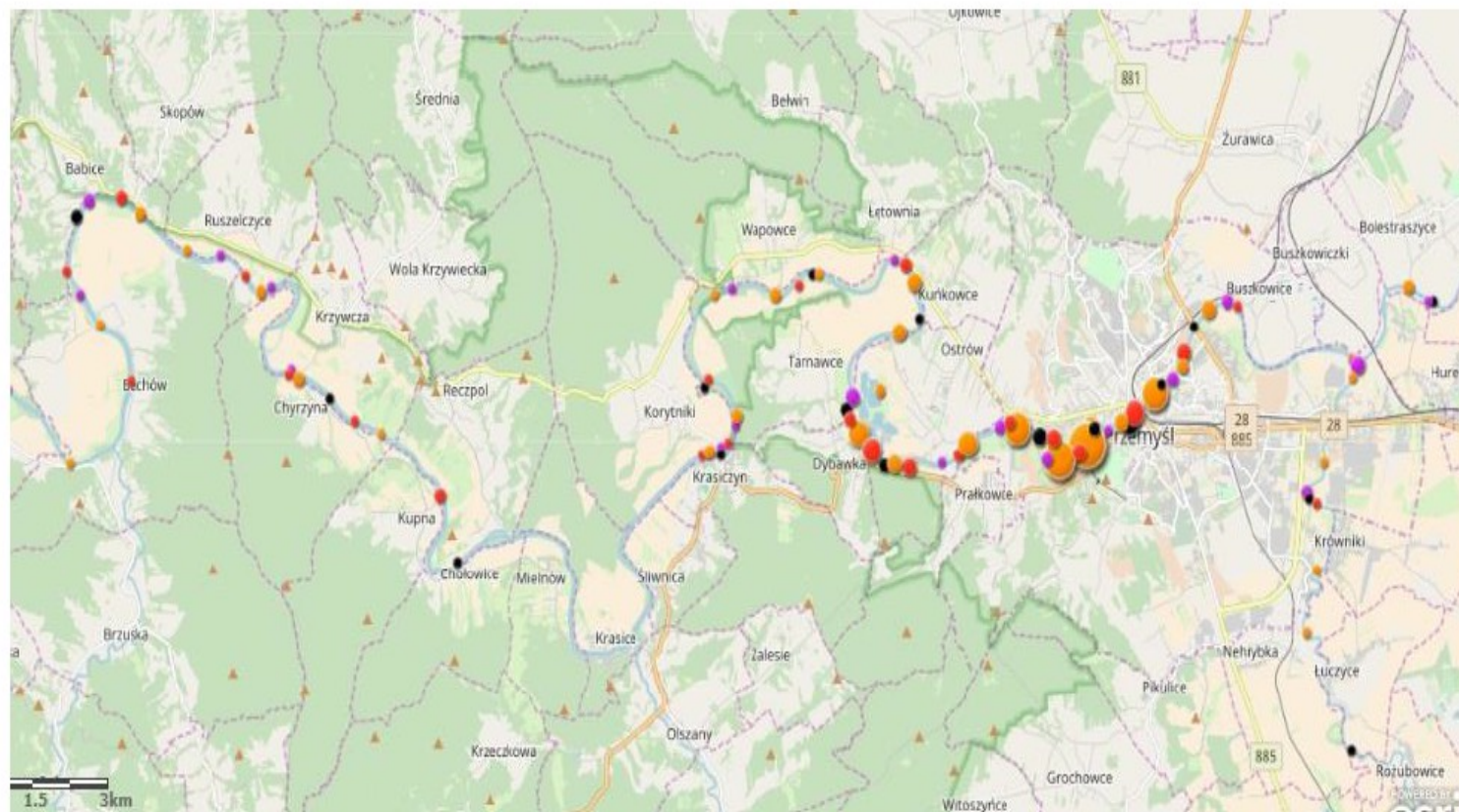
Legenda:

- - ulubione miejsca nad rzeką
- - miejsca spuszczenia ścieków
- - miejsca zaśmiecone
- - miejsca poboru żwiru lub rozjeżdżania rzeki

Liczba osób:

- 26-więcej
- 21-25
- 16-20
- 11-15
- 6-10
- 3-5
- 1-2

8. Mapka – Rzeka San

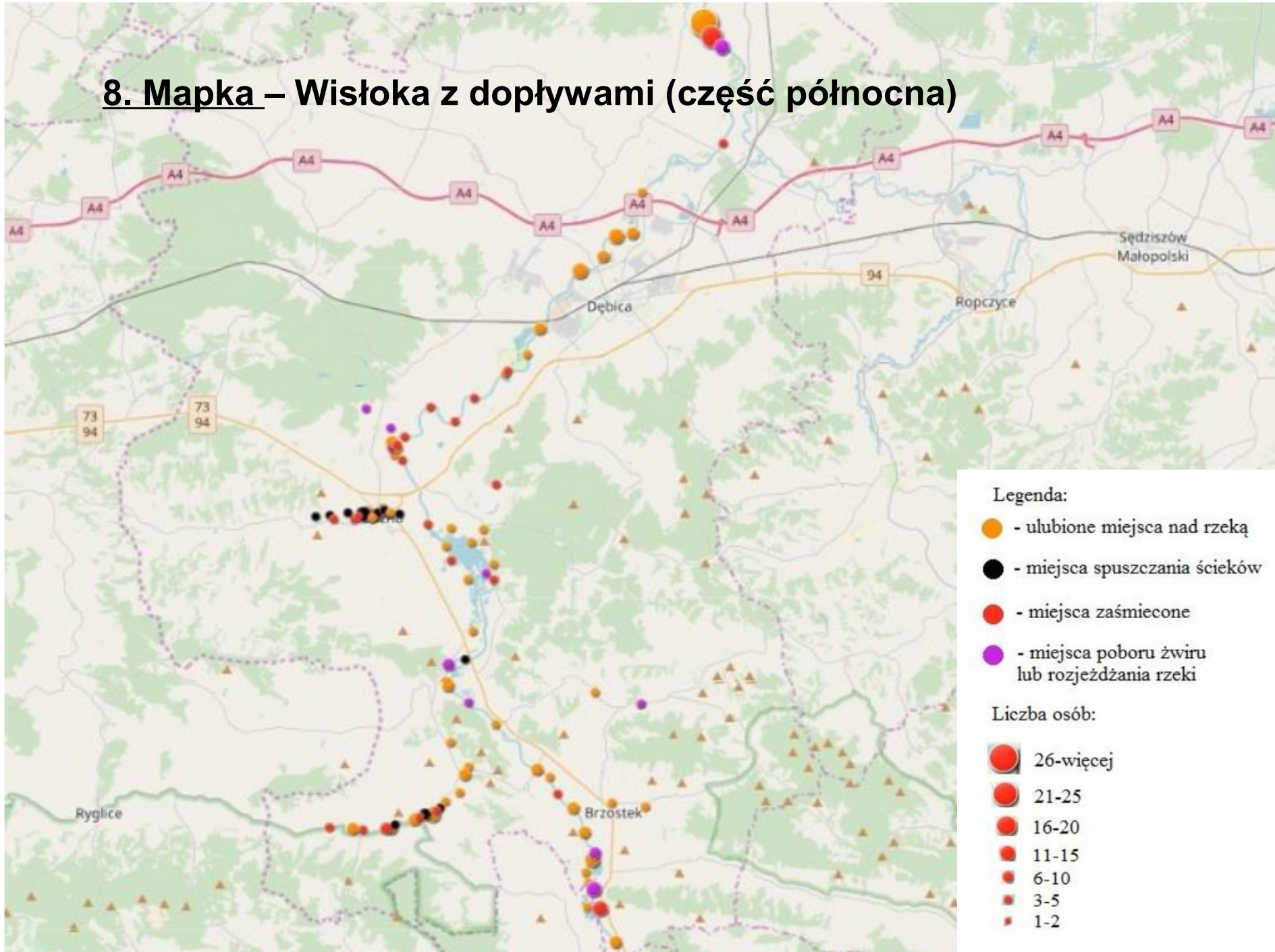
Legenda:

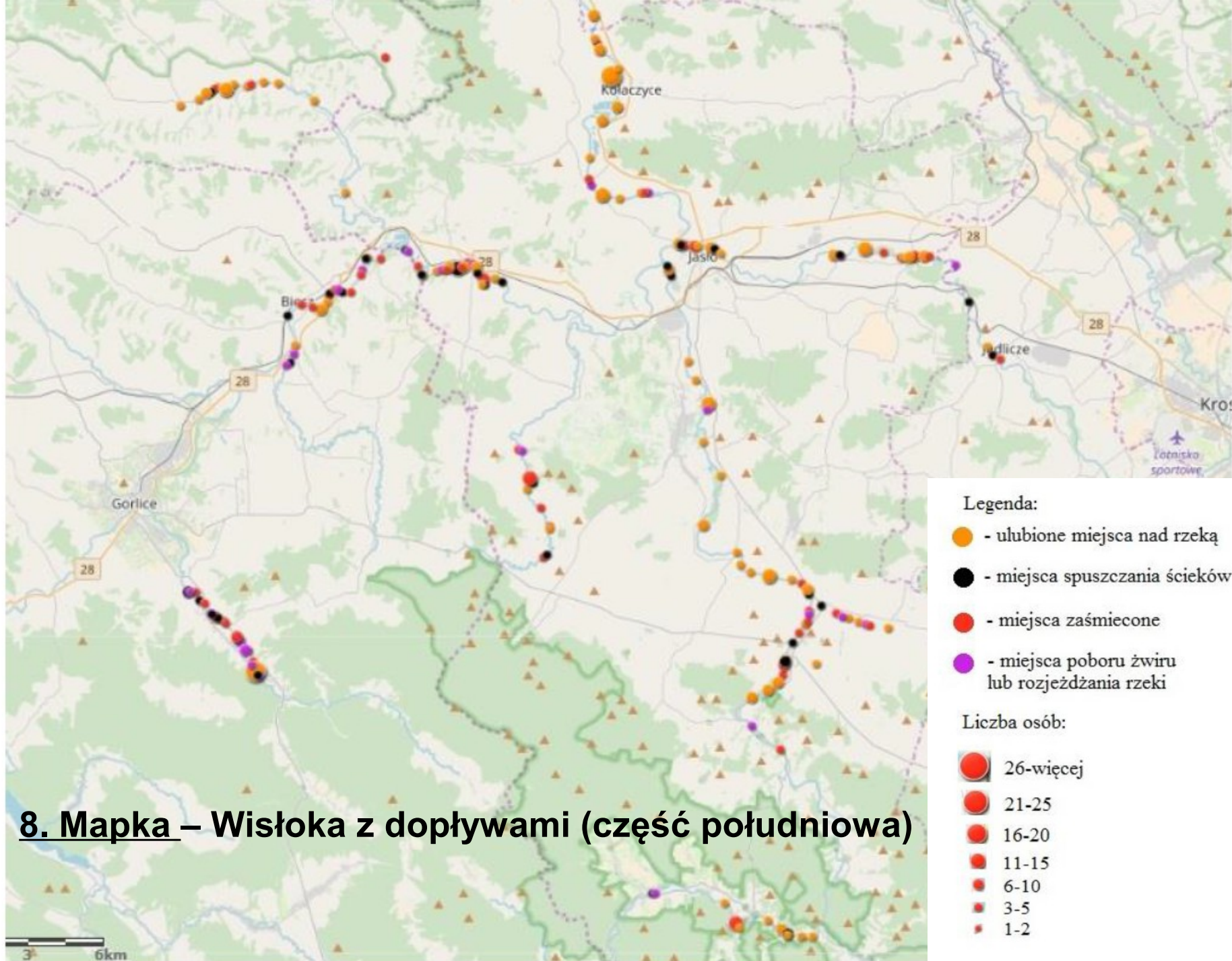
- - ulubione miejsca nad rzeką
- - miejsca spuszczenia ścieków
- - miejsca zaśmiecone
- - miejsca poboru żwiru lub rozjeżdżania rzeki

Liczba osób:

- 26-więcej
- 21-25
- 16-20
- 11-15
- 6-10
- 3-5
- 1-2

8. Mapa – Wisłoka z dopływami (część północna)

Wnioski podsumowujące – podejście społeczeństwa do rzek:

Dominuje negatywne nastawienie do naturalnych rzek oraz niewiedza nt. roli naturalnej rzeki w ograniczaniu powodzi, oczyszczaniu wód, jako źródła wody pitnej itp.

Konieczna jest edukacja ekologiczna:

- pikniki i festyny ekologiczne
- edukacja podczas akcji zbierania śmieci, Dni Ziemi itp.
- edukacja dzieci i młodzieży szkolnej – przyrodnicze wycieczki nad rzekę
- konkursy ekologiczne z nagrodami (np. plastyczne)
- wydawanie broszur i czasopism edukacyjnych
- budowa ścieżek przyrodniczych nad rzeką
- audycje radiowe i programy telewizyjne
- współpraca z NGO

Zdobywanie środków na edukację (WFOŚ, NFOŚ, UE in.)

- Dotacja

90% kosztów kwalifikowanych projektu – dla szkół

80% kosztów kwalifikowanych projektu – dla innych jednostek

Wnioski podsumowujące – zagrożenia rzek:

Główne problemy to śmieci i spuszczenie ścieków, kradzież żwiru, rozjeżdżanie rzeki.

Możliwe rozwiązania:

- Społeczne akcje zbierania śmieci
- Monitoring dzikich śmietnisk i punktu zrzutu ścieków - kary pieniężne
- Budowa sieci kanalizacji i oczyszczalni ścieków.
- Monitoring miejsc poboru żwiru – kary pieniężne (zwrot żwiru do rzeki)
- Blokada dojazdów do rzeki - głazy
- Edukacja ekologiczna
- Właściciel terenu usuwa z niego śmieci

Źródło finansowania:

1. Pożyczka

2. Dotacja

3. Dotacjo-Pożyczka

Przykładowo w WFOŚ w Krakowie:

- pożyczka – do 100% kosztów kwalifikowanych netto
- preferencyjne oprocentowanie
- możliwość umorzenia części pożyczonego kapitału
- brak opłat i prowizji.

Biała Tarnowska

Dziękuję za uwagę
Joanna D. Wójcik